

Stratégia integrácie cudzinco v meste Trnava na roky 2025 – 2035

2025 – 2035

TRNAVA

ConnectT
Podporné centrum
pre cudzincov

ConneCTT – Podporné centrum pre cudzincov
Odbor sociálnych vecí
Mesto Trnava
Trhová 1, Trnava

2025

Obsah

Úvodné slovo	4
Proces prípravy stratégie	5
<i>Fáza 1: Mapovanie situácie</i>	5
<i>Fáza 2: Mapovanie potrieb</i>	5
<i>Fáza 3: Spolu tvorba opatrení</i>	5
1. Situačná analýza	6
<i>Nadväznosť na strategické dokumenty</i>	7
<i>Inštitúcie a organizácie pôsobiace v oblasti integrácie cudzincov v Trnave</i>	7
Dátový prehľad	8
2. Východiskové situácie cieľových skupín	14
2.1. Spoločné Trendy	14
2.2. Deti a mládež	16
2.3. Rodina	18
2.4. Zahraniční pracovníci	20
2.5. Výroky účastníkov z fokusových skupín	22
3. Vízia, strategické ciele a opatrenia	23
3.1. Vízia	23
3.2. Strategické ciele a opatrenia na ich dosiahnutie	23
3.2.1. <i>Sociálne veci, voľný čas a kultúra</i>	23
3.2.2. <i>Vzdelávanie</i>	24
3.2.3. <i>Vzťah k mestu a informovanosť</i>	25
3.2.4. <i>Dobrovoľníctvo a participácia</i>	25
3.2.5. <i>Inštitucionálna podpora a služby</i>	26
3.3. Opatrenia na prelomenie trendov	27
3.3.1. <i>Tiché, pokojné a bezpečné mesto a Informovanosť</i>	27
3.3.2. <i>Jazyková pripravenosť</i>	28
3.3.3. <i>Život v bublinách</i>	28
3.3.4. <i>Vzájomná nepripravenosť na integráciu</i>	29
4. Implementácia	30
4.1. Gestor stratégie	30
<i>Kritériá úspešnosti gestora</i>	30
4.2. Proces implementácie	30
4.2.1 <i>Prelomenie trendov</i>	31
4.2.2 <i>Akčné plány</i>	31
4.3 Monitorovanie a evaluácia	31
<i>Mechanizmus monitorovania a evaluácie</i>	32
<i>Polročný prehľad plnenia ukazovateľov</i>	32
<i>Polročné rozhodovacie míľniky s návrhmi korekcií</i>	32
<i>Ročná informatívna správa pre Mestské zastupiteľstvo v Trnave</i>	32
<i>Rámec a úrovne evaluácie</i>	33
Slovo na záver	34
Autori	35
PodĎakovanie	36

Úvodné slovo

Mesto Trnava dnes stojí pred výzvou, ale zároveň aj príležitosťou, ktorá zásadným spôsobom ovplyvní jeho budúci rozvoj. V našom meste žije už viac ako 12 000 cudzincov – ľudí, ktorí sa rozhodli spojiť svoj život s Trnavou, prispieť svojimi schopnosťami, skúsenosťami a kultúrnym bohatstvom k spoločnému domovu. Tento jav je prirodzenou súčasťou dnešného sveta a my si uvedomujeme, že práve teraz je čas reagovať pružne, zodpovedne a s jasnou víziou.

Stratégia integrácie cudzincov v meste Trnava na roky 2025 – 2035 nie je dokumentom vzniknutým „od stola“. Je výsledkom otvoreného dialógu, do ktorého sa zapojili samotní cudzinci – viac ako stovka z nich zdieľala svoje skúsenosti, názory a potreby. Rovnako dôležitý bol vklad vyše štyridsiatich odborníkov z Trnavy, ktorí svojimi poznatkami pomohli vytvoriť reálny, funkčný a ľudsky citlivý rámec. Všetkým týmto ľuďom patrí naše úprimné poďakovanie.

Našou snahou je, aby táto stratégia nebola len súborom opatrení, ale aby sa stala nástrojom efektívnej spolupráce, budovania vzájomnej dôvery a harmonického spolužitia medzi Trnavčanmi a novými obyvateľmi. Ide o proces, ktorý nám umožní mať situáciu pod kontrolou, zároveň však vytvára priestor na rast a vzájomné obohacovanie.

Stratégia nie je cieľom sama o sebe. Je začiatkom cesty, na ktorej chceme spoločne vytvárať modernú, otvorenú a súdržnú Trnavu – mesto, kde sa všetci jeho obyvatelia cítia doma a prispievajú k spoločnému dobru.

Ing. Marcela Sedláková
vedúca odboru sociálnych vecí
Mestský úrad v Trnave

PROCES PRÍPRAVY STRATÉGIE

Celý proces prípravy stratégie je postavený na mapovaní východiskovej situácie v meste a mapovaní potrieb, postojov a trendov v cudzineckých komunitách. Cieľom bolo okrem zvýšenia relevantnosti strategického dokumentu aj podpora informovanosti a participácie cudzineckých komunít ako aj posilnenie koordinačnej úlohy mesta. Tvorba stratégie trvala 13 mesiacov.

Fáza 1: Mapovanie situácie

Základom bola analýza spracovaná **Centrom pre výskum etnicity a kultúry (CVEK)**, ktoré zbieralo všetky dostupné dáta, analyzovalo existujúce stratégie mesta, realizovalo 16 polo-štruktúrovaných rozhovorov s organizáciami a inštitúciami v Trnave. Výstupom bol **interný podkladový materiál pre prípravu stratégie integrácie cudzincov a cudziniiek v meste Trnava**.

Fáza 2: Mapovanie potrieb

V rámci mapovania sme zorganizovali celkovo 18 fokusových skupín. Naším poradcom v tejto fáze bola **Pracovná skupina ktvorbe stratégie integrácie cudzincov v meste Trnava** zložená z piatich cudzincov z Mongolska, Ukrajiny, Turecka a Grécka. Počas štyroch stretnutí sme definovali cieľové skupiny a oblasti stratégie ako aj scenár a otázky fokusových skupín. V spolupráci s NIVAM a kultúrnou mediátorkou sme zrealizovali fokusové skupiny so žiakmi základných škôl, rodinami a zahraničnými zamestnancami.

Fáza 3: Spolu tvorba opatrení

V tejto fáze sme zorganizovali multi-expertné pracovné stretnutie **Tvorba opatrení pre stratégiu integrácie cudzincov v meste Trnava** a absolvovali konzultačné stretnutia s viacerými mestskými aktérmi (Zaži v Trnave, GenT a Učiaca sa Trnava). Ako podkladový materiál k stretnutiam slúžil špeciálne vytvorený *Pracovný zošit*, ktorý obsahoval výstupy z oboch predchádzajúcich fáz a návrhy opatrení. V rámci rotujúcich pracovných skupín **poskytlo spätnú väzbu a návrhy opatrení 25 odborníkov a odborníčkam z Trnavy**. Následne bol návrh stratégie prístupný na pripomienkovanie odborníkom a odborníčkam ako aj pracovnej skupine zloženej z cudzincov.

1. SITUAČNÁ ANALÝZA

Trnava je mestom, kde sa prelína história s moderným rozvojom. Zachované hradby, úzke uličky a početné kostoly spolu s mestskými tradíciami a kultúrnymi podujatiami tvoria dôležitú súčasť identity mesta.

Okrem historického dedičstva je Trnava aj významným hospodárskym centrom. Automobilový, strojársky, elektrotechnický, sklársky, nábytkársky a potravinársky priemysel robia z mesta jeden z najdôležitejších priemyselných uzlov Slovenska. Významní zamestnávateľia spolu s priemyselnými parkmi v okolí vytvárajú široké spektrum pracovných príležitostí a podporujú hospodársky rozvoj mesta.

Trnava je zároveň univerzitným centrom. Pôsobí tu Trnavská univerzita v Trnave, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave a Materiálovotechnologická fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislave so sídlom v Trnave. Vysoké školy každoročne do mesta prilákajú tisíce študentov z rôznych regiónov Slovenska aj zo zahraničia. Akademická obec prispieva k dynamike mesta a zvyšuje jeho inovačný potenciál. Trnava sa zároveň hlási k princípom celoživotného vzdelávania a je súčasťou Medzinárodnej siete učiacich sa miest UNESCO.

Kultúrno-kreatívna scéna a občianska spoločnosť patria k silným pilierom mesta. Pôsobia tu kultúrne centrá, neziskové a komunitné organizácie, ktoré prinášajú širokú paletu umeleckých, spoločenských a vzdelávacích aktivít.

Mesto zároveň venuje pozornosť mladým ľuďom. Mestská mládežnícka organizácia, mládežnícke klubovne a komunitné priestory ponúkajú miesto na rozvoj zručností a neformálne vzdelávanie. Trnavský Mládežnícky parlament pre ľudí je poradným a iniciatívnym orgánom Mestského zastupiteľstva mesta Trnavy a primátora mesta, zabezpečuje bližší kontakt mládeže s orgánmi samosprávy.

Trnava má kompaktnú štruktúru. Aktívne buduje infraštruktúru pre trvalo udržateľnú dopravu – podporuje mobilitu chodcov a cyklistov, rozširuje sieť cyklotrás s prepojením na okolité obce, vytvára bezpečné priechody, rozvíja parkovaciu politiku. Rovnako tak reaguje na zmeny klímy, v území implementuje ekologické a vodozadržné opatrenia na podporu udržateľného urbanizmu rozširovaním zelených plôch, budovaním oddychových zón. Súčasne podporuje rozvoj kultúry a kreatívneho priemyslu, voľnočasových aktivít, realizuje opatrenia zamerané na budovanie zdravého životného štýlu obyvateľov a ich pozitívneho vzťahu k pohybu. Vzťah mesta a občanov je podporovaný jasnou komunikáciou a kvalitnými službami.

Trnava je mesto, kde sa spája história, stabilná ekonomika, univerzity, kultúra a aktívni ľudia. Má potenciál byť stredoeurópskym centrom znalostnej ekonomiky, vedy a výskumu, kvalitnej kultúry a športu. Rozvíja sa dynamicky, no zároveň si uchováva svoju osobitosť a ponúka dobré podmienky pre život všetkých svojich obyvateľov.

Nadväznosť na strategické dokumenty

Stratégia integrácie cudzincov v meste Trnava nadväzuje na existujúce strategické rámce na lokálnej a národnej úrovni:

- **Program rozvoja mesta Trnavy (2025)** predstavuje základný strategický rámec pre súčasný a budúci rozvoj mesta. Tvorba stratégie integrácie cudzincov nadväzuje najmä na strategickú oblasť 3. „Istoty a Bezpečnosť“ v strategickom ciele 3.1 „Posilnenie bezpečnosti a sociálnej istoty.“
- **Komunitný plán sociálnych služieb mesta Trnavy (2020/2025)** z hľadiska plánovania sociálnych služieb nevníma cudzincov ako osobitú cieľovú skupinu, problematiku cudzincov považuje za prirodzenú súčasť ostatných cieľových skupín.
- **Národná stratégia Slovenskej republiky k riadeniu azylu a migrácie (2025)** ktorá ustanovuje smerovanie Slovenskej republiky v oblasti azylu a migrácie a zároveň podčiarkuje význam integrácie cudzincov s dôrazom na úlohu samospráv pri zabezpečovaní podmienok pre ich začlenenie.
- **Plán obnovy a odolnosti SR, Komponent 10 (2022)** sa zameriava na podporu vysokokvalifikovaných pracovníkov a zahraničných študentov. Udržanie a lákanie zahraničného talentu predstavuje významný potenciál v kontexte rozvoja mesta.

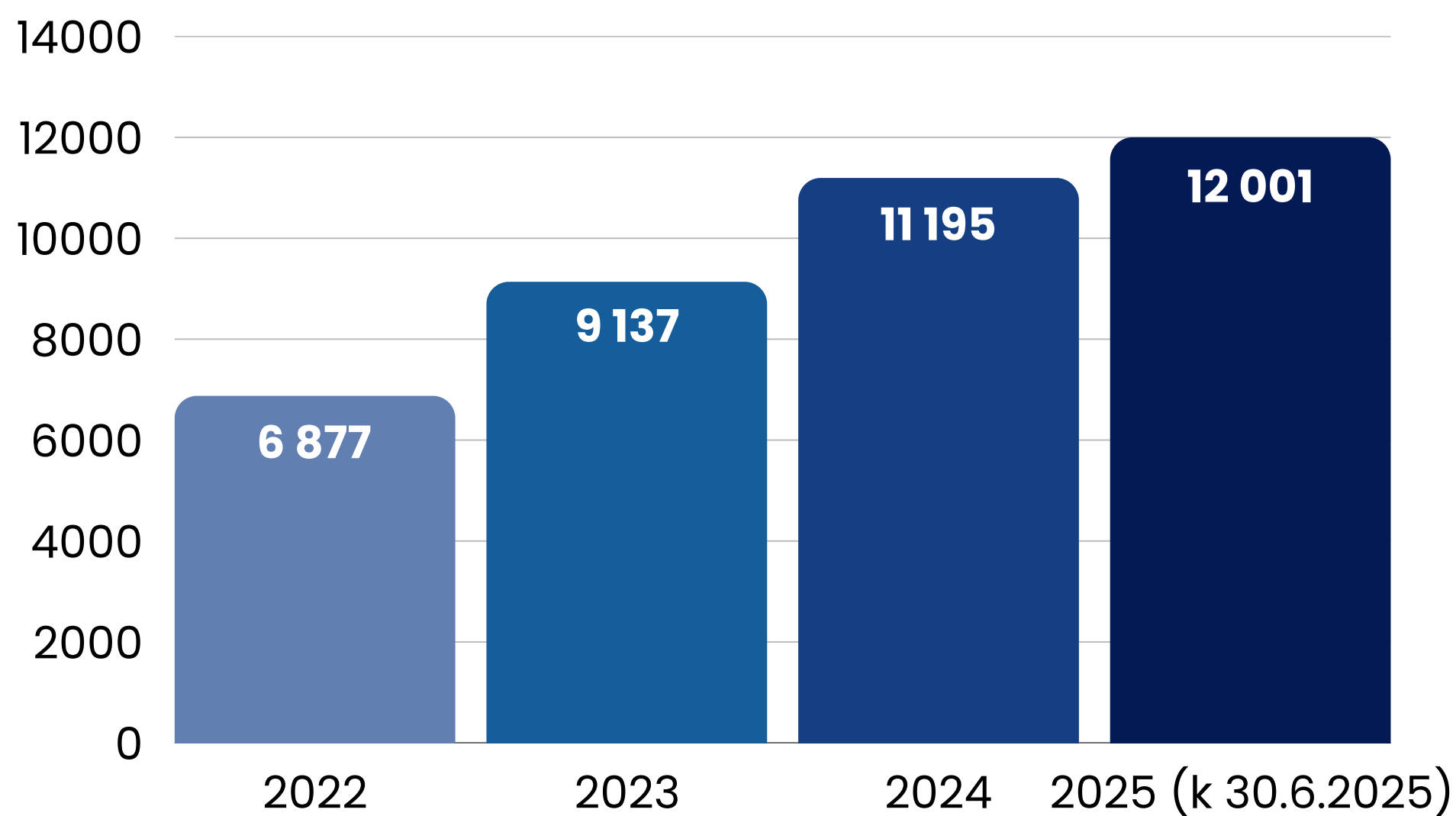
Inštitúcie a organizácie pôsobiace v oblasti integrácie cudzincov v Trnave

V oblasti podpory a integrácie cudzincov pôsobí v Trnave viacero špecializovaných organizácií, ktoré poskytujú rôzne služby od sociálneho a právneho poradenstva až po komunitné aktivity a výučbu slovenského jazyka. Medzi najvýznamnejšie organizácie patria:

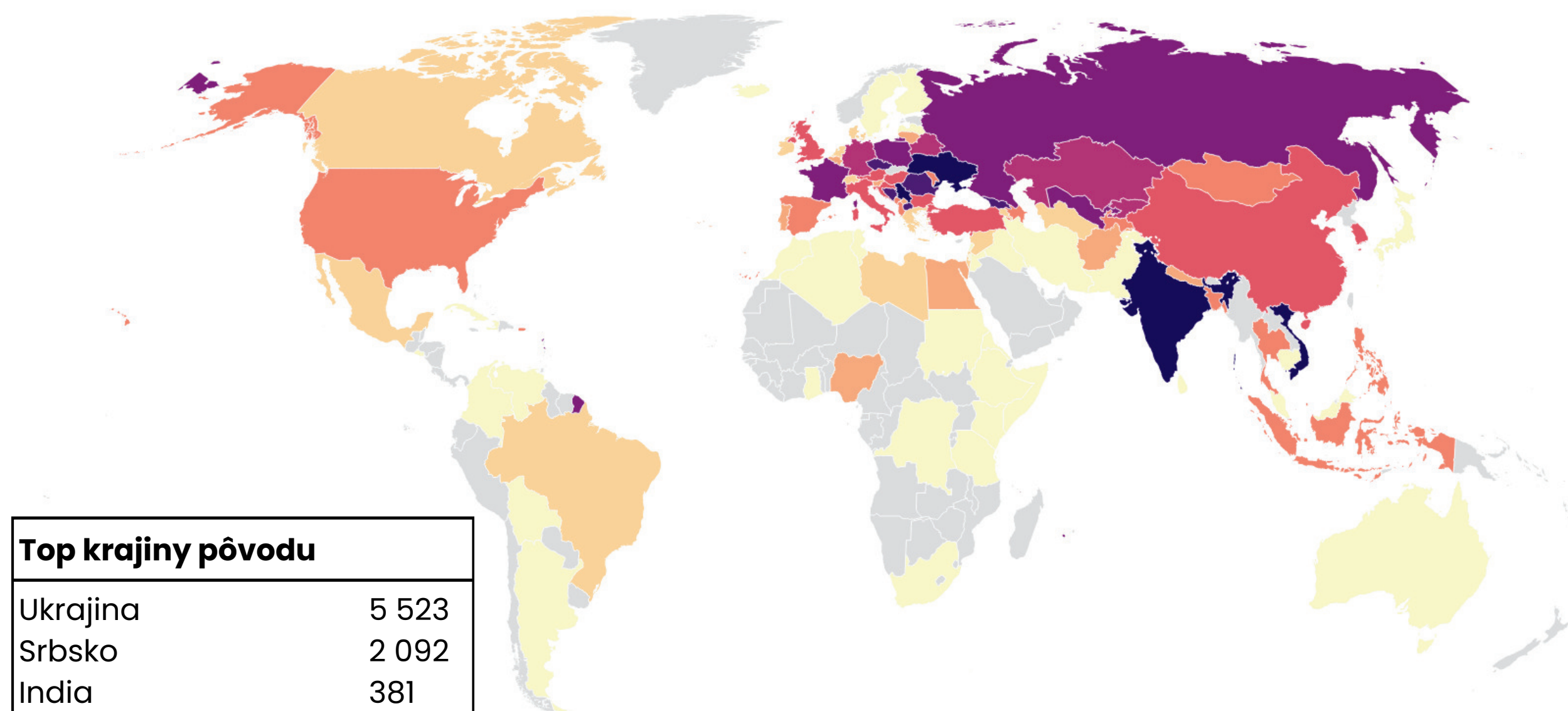
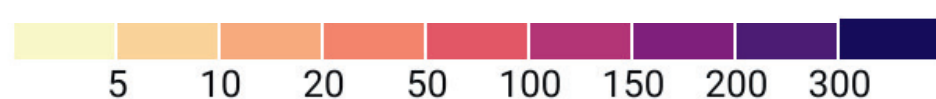
- **Podporné centrum pre cudzincov ConnecTT** – referát pre podporu ľudí s cudzineckým pôvodom – ConnecTT, Mestský úrad Trnava,
- **Centrum podpory – Integračné centrum** Trnavskej arcidiecéznej charity,
- **Integračné centrum Opora** Centra pomoci pre rodinu.

Dátový prehľad

VÝVOJ POČTU CUDZINCŮV V MESTE TRNAVA

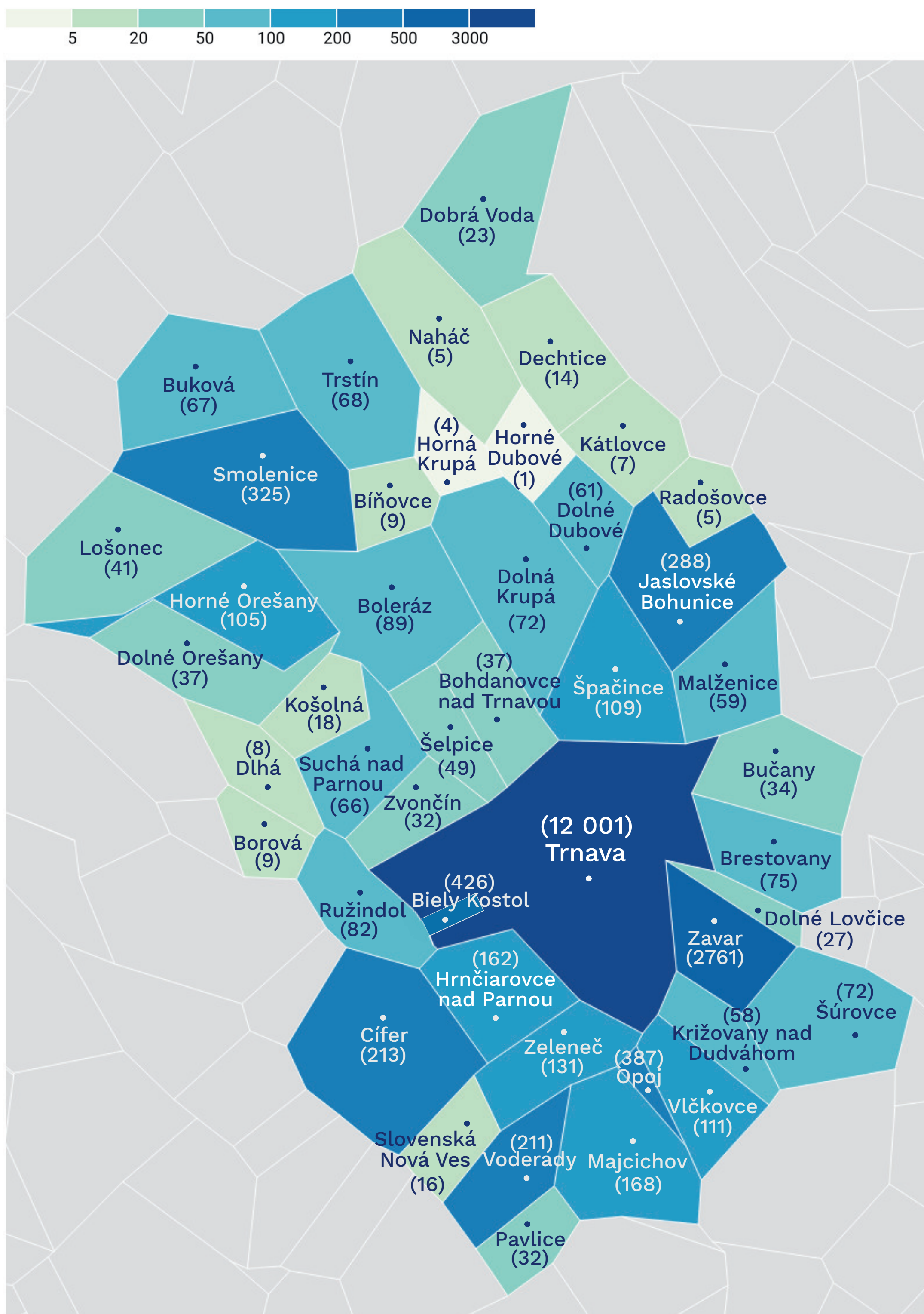
KRAJINY PÔVODU CUDZINCŮV V MESTE TRNAVA

Top krajiny pôvodu	
Ukrajina	5 523
Srbsko	2 092
India	381
Vietnam	318
Severné Macedónsko	290
Gruzínsko	254
Rumunsko	219
Česká republika	219
Bosna a Hercegovina	209
Uzbekistan	193

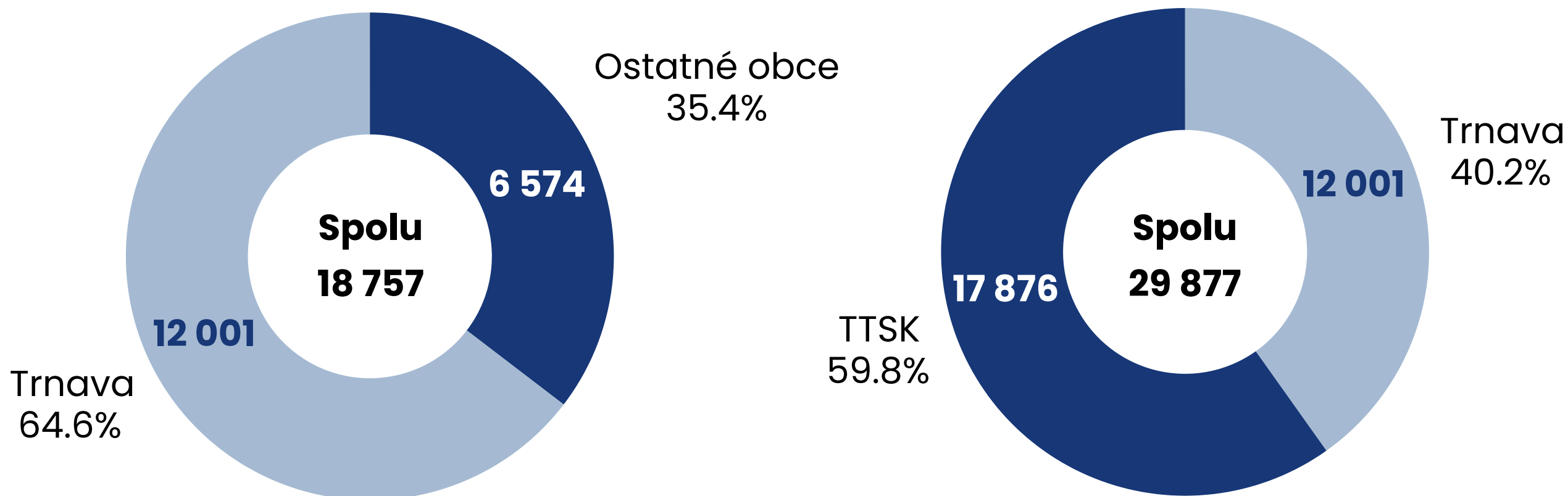
Dátový prehľad

POČET CUDZINCŮV PODĽA OBCÍ V OKRESE TRNAVA

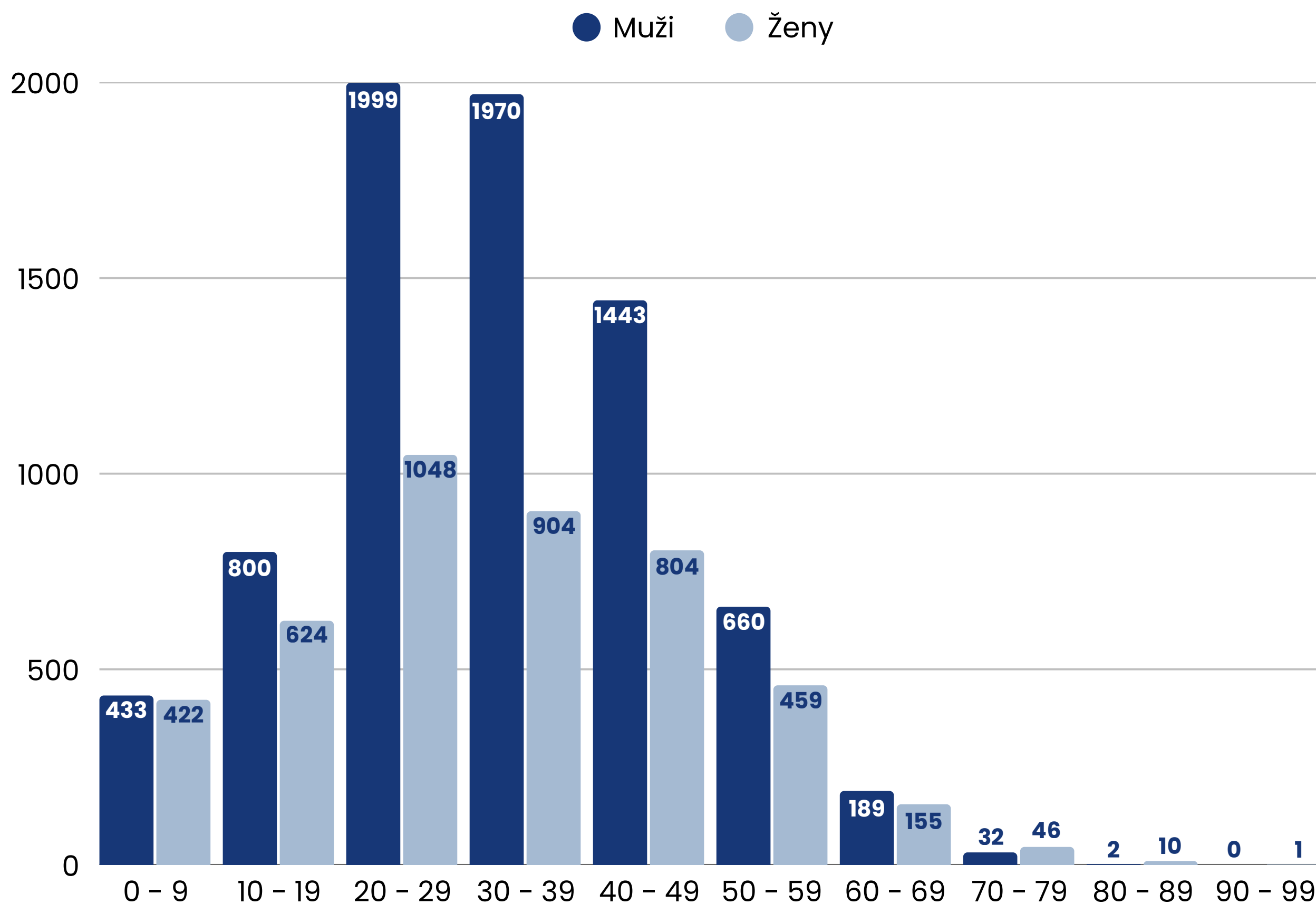

Dátový prehľad

POMER POČTU CUDZINCŮV V OKRESE TRNAVA A V TRNAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

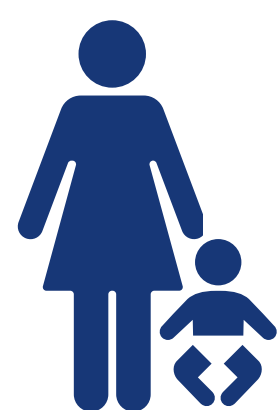
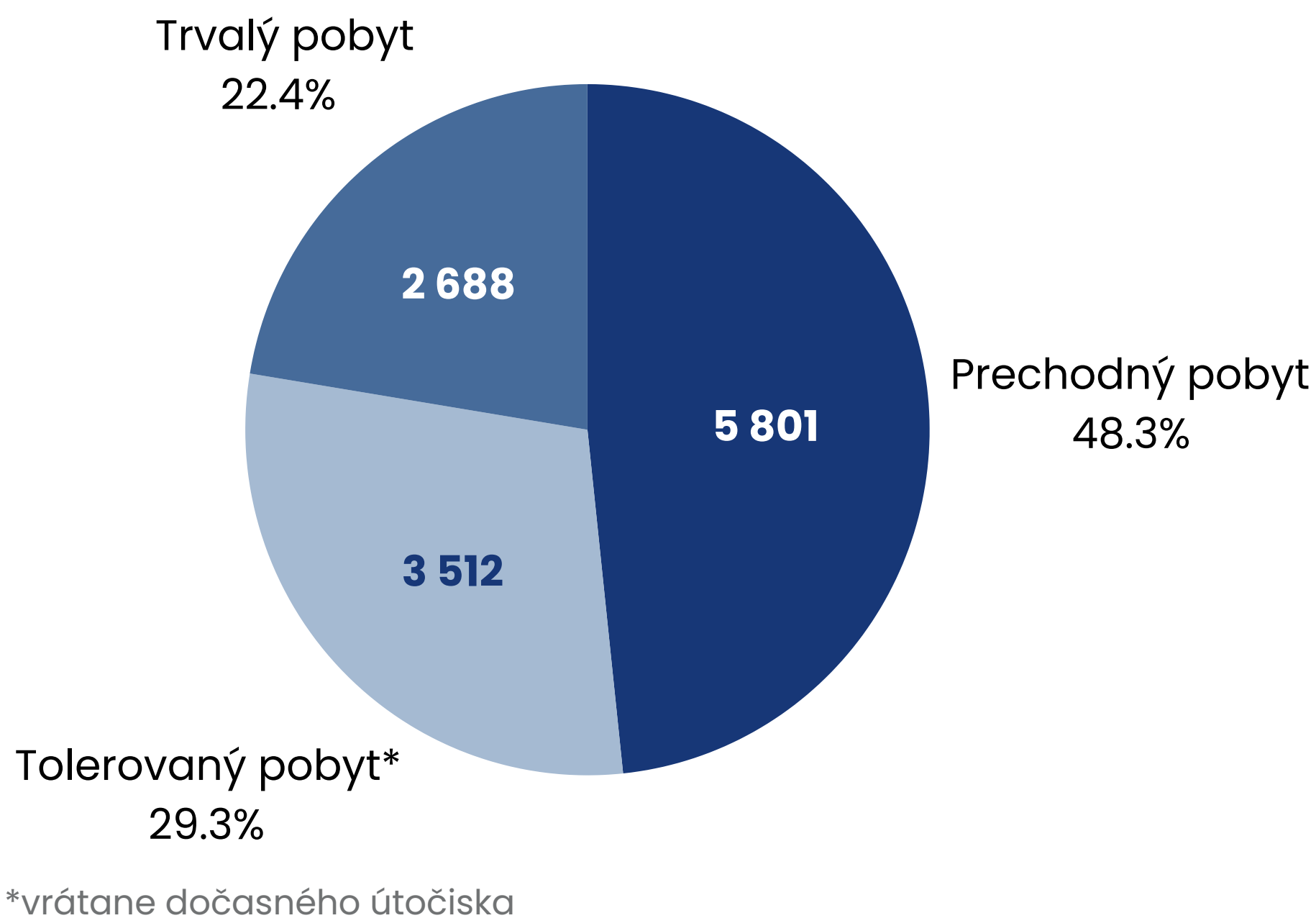

POČET CUDZINCŮV PODĽA VEKU A POHLAVIA V MESTE TRNAVA K 30.6.2025:

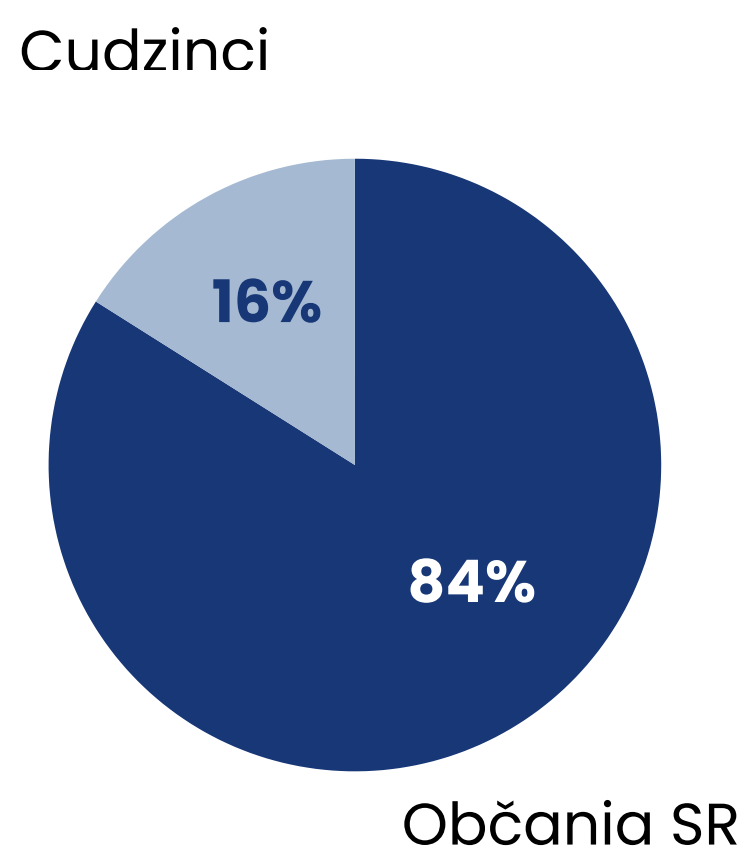
Dátový prehľad

POČET CUDZINCOV PODĽA TYPU POBYTU V MESTE TRNAVA K 30.6.2025:

Ženy a deti predstavujú 88% všetkých osôb s dočasným útočiskom v Trnave

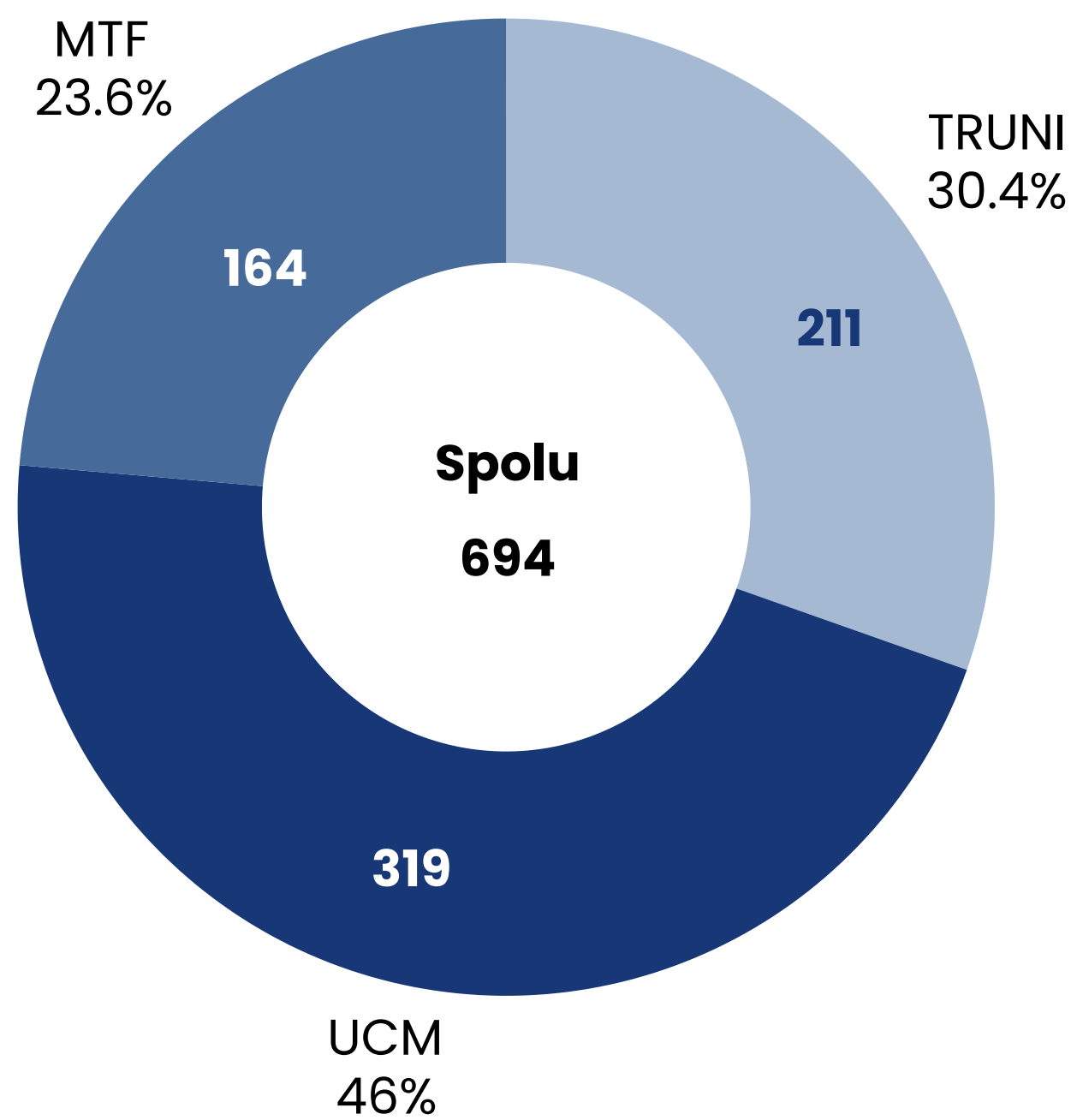
PODIEL POČTU CUDZINCOV K POČTU OBČANOV SR ŽIJÚCICH V MESTE TRNAVA:

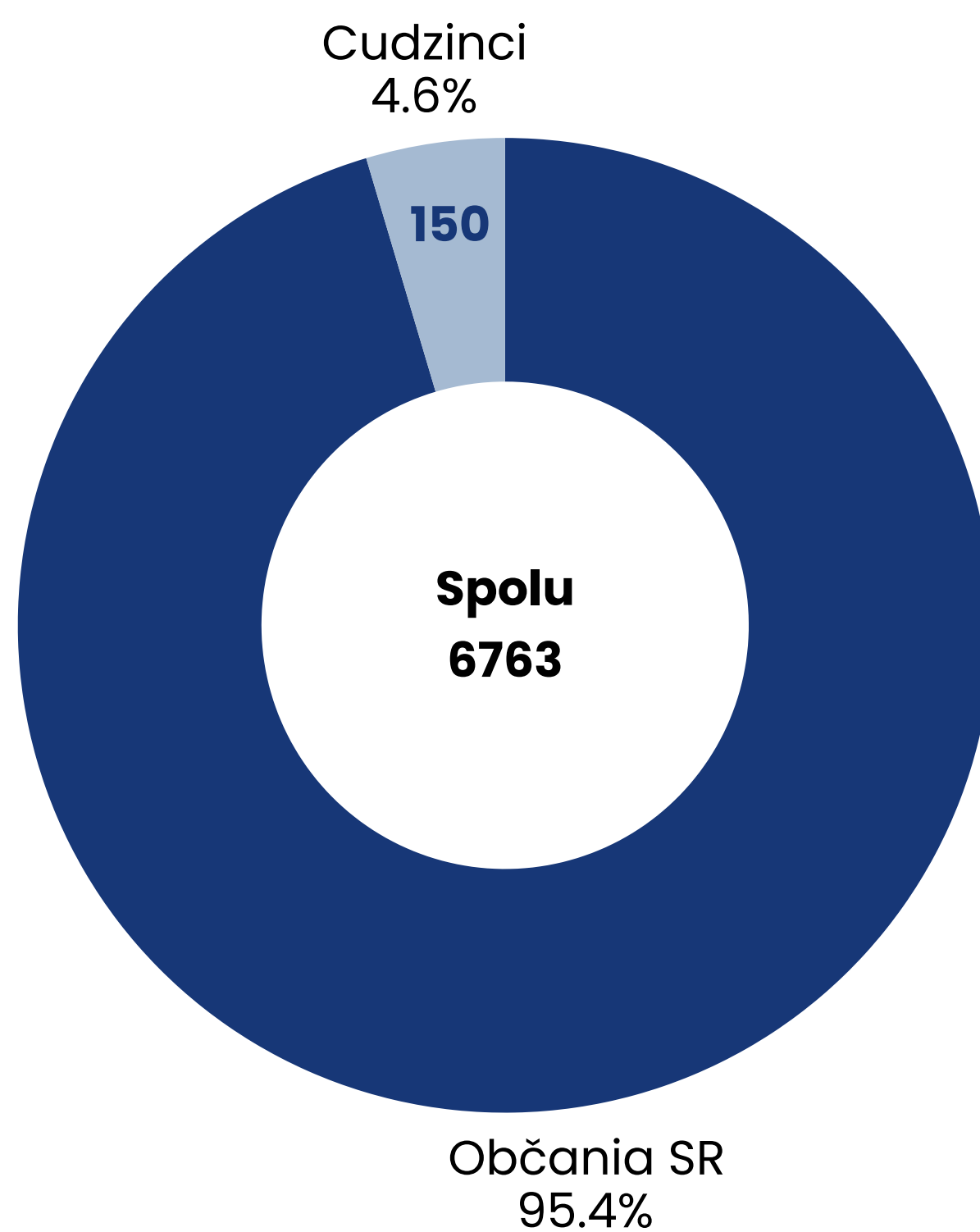
Takmer každý šiesty obyvateľ mesta je cudzinec.

Dátový prehľad

POČET CUDZINCOV NA VŠ V TRNAVE V AKADEMICKOM ROKU 2024/2025 K 31.10.2024:

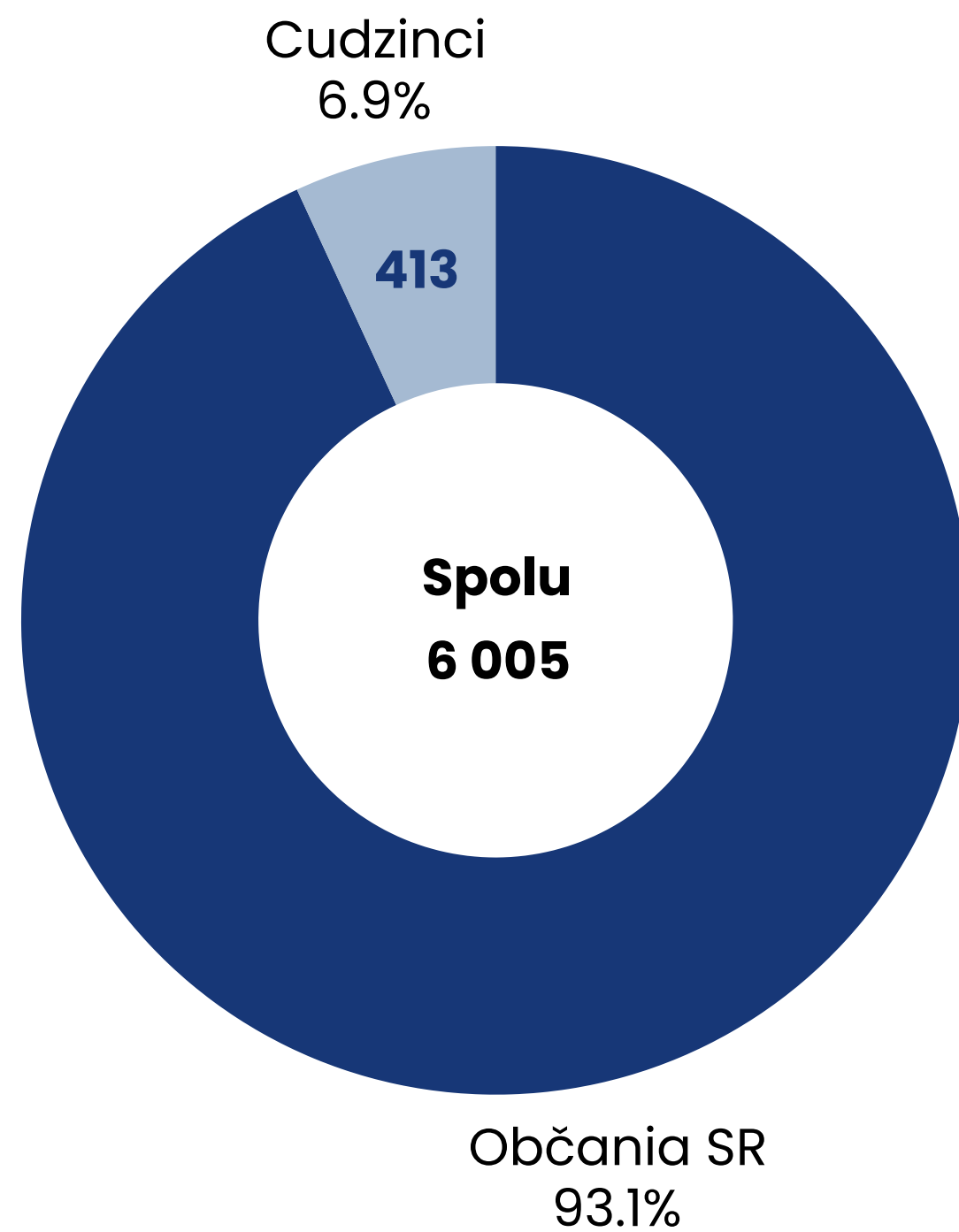

POČET CUDZINCOV NA SŠ V TRNAVE V ŠKOLSKOM ROKU 2025/2026 K 15.9.2025:

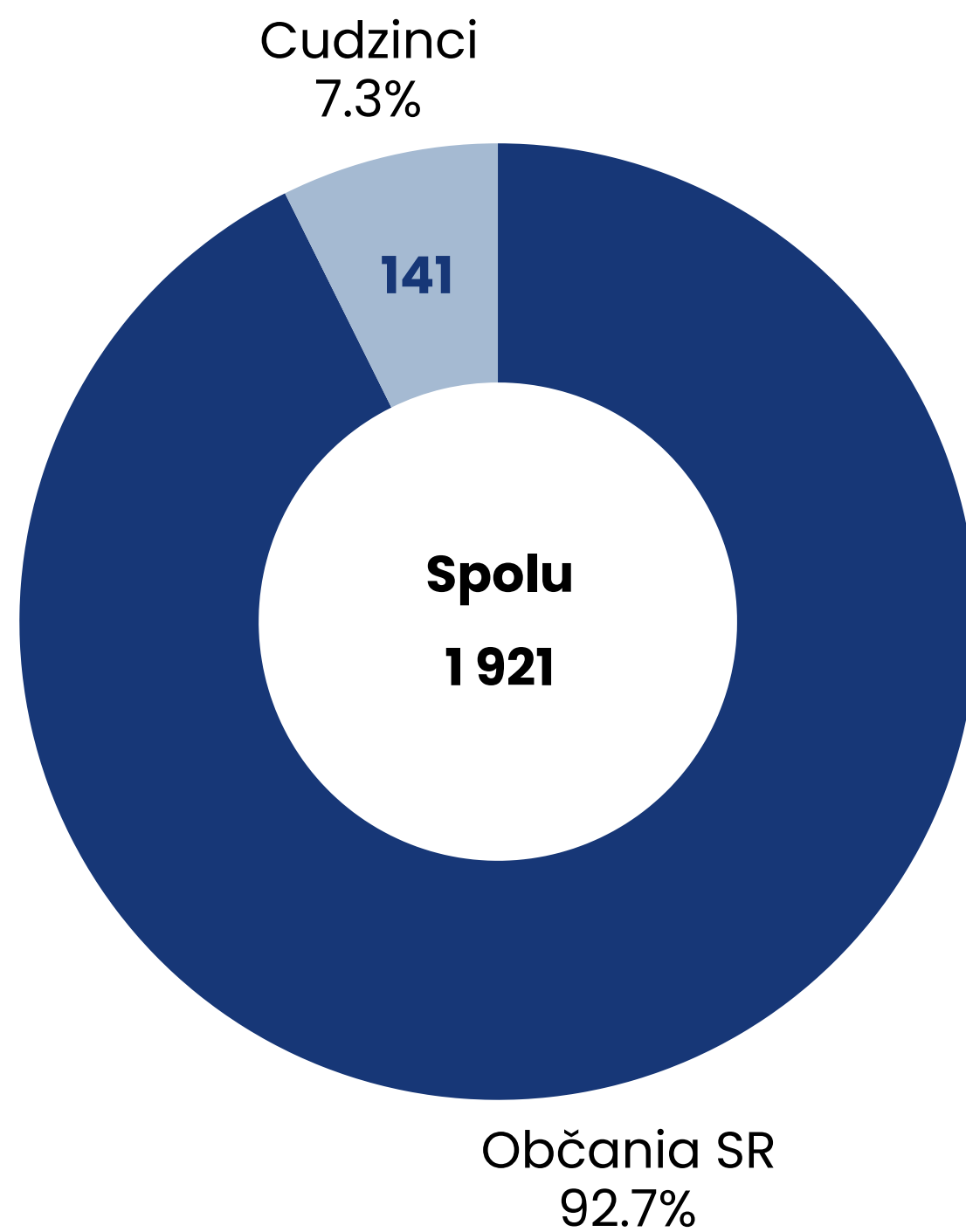

Dátový prehľad

POČET CUDZINCOV NA ZŠ V TRNAVE V ŠKOLSKOM ROKU 2025/2026 K 15.9.2025:

POČET CUDZINCOV V MŠ (MESTSKÉ) V TRNAVE V ŠKOLSKOM ROKU 2025/2026 K 15.9.2025:

2. VÝCHODISKOVÉ SITUÁCIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN

Stratégia je zameraná na tri cieľové skupiny cudzincov, ktoré sme identifikovali v Trnave ako primárne: **mládež, rodiny a zahraniční pracovníci**. Ku každej cieľovej skupine pristupuje cez päť tematických oblastí integrácie, v ktorých má mesto kompetencie a možnosti ich aktívne ovplyvňovať:

- **Sociálne veci, kultúra a voľný čas**
- **Vzdelávanie**
- **Vzťah k mestu a informovanosť**
- **Participácia a dobrovoľníctvo**
- **Inštitucionálna podpora a služby**

Východisková situácia obsahovo vychádza z mapovania potrieb, postojov a trendov s 98 cudzincami. Pri jej tvorbe sme sa snažili čo najvernejšie opísať aktuálny stav vrátane konkrétnych výziev.

2.1. Spoločné Trendy

Skúsenosti účastníkov fokusových skupín naprieč všetkými cieľovými skupinami sa sústreďujú do piatich hlavných spoločných trendov, ktoré úvodom načrtávajú základný rámec integrácie cudzincov v Trnave.

Trnava ako tiché, pokojné a bezpečné mesto

Väčšina účastníkov prichádza z výrazne väčších miest. Zhodne vnímajú Trnavu ako tiché, pokojné a bezpečné mesto. Celkový pocit bezpečia hodnotia pozitívne, hoci niektorí sa stretli aj s verbálnymi útokmi. Táto "tichosť" však u mladých ľudí, najmä študentov stredných a vysokých škôl, vyvoláva dojem, že sa v meste deje málo zaujímavého a že ponuka voľnočasových aktivít či príležitostí na profesijný rozvoj je obmedzená.

Nízka informovanosť

Jedným z najvýraznejších zistení je, že informácie o dianí v meste sa k účastníkom takmer nedostávajú. Aktívne nesledujú oficiálne mestské kanály – nikto z účastníkov nepoznal Novinky z radnice (mesačník, ktorý mesto vydáva v tlačenej i elektronickej verzii a je k dispozícii zdarma) a len dvaja žiaci vedeli o instagramovom profile mesta. O možnostiach ako je lacnejšia parkovacia karta, sa väčšinou dozvedajú náhodne, napríklad od kolegov. Väčšina mladých účastníkov nepočulo o Trnavských

klubovniach. Hlavným zdrojom informácií o živote v meste sú pre nich neformálne skupiny na sociálnych sieťach (najmä Telegram). Oficiálne informácie sa k nim dostávajú len zriedkavo, často nie sú zrozumiteľné a zvyčajne nie sú sprostredkované cez komunikačné kanály, ktoré pravidelne používajú.

Jazyková pripravenosť

Jazyková bariéra je najväčšou spomínanou prekážkou integrácie. Ak sme sa opýtali na jednu vec, ktorá by účastníkom zlepšila život v Trnave, takmer všetci uviedli jazykové vzdelávanie. Jeden zo zahraničných pracovníkov jazykovú bariéru priamo označil za „*top problém*“. Hoci existujú kurzy slovenského jazyka, ich dostupnosť je limitovaná. Deti v školách vnímajú existujúce kurzy ako neefektívne, keďže sa v nich stretávajú žiaci s rôznou úrovňou znalosti slovenského jazyka.

Život v „bublinách“

Účastníci žijú izolovane od miestnej komunity. Zistenie, že ani jeden z opýtaných univerzitných študentov nemá blízke priateľstvo so Slovákom, je alarmujúce. Podobne aj zahraniční pracovníci majú priateľov najmä medzi kolegami z cudziny. Vykročenie zo sociálnej „bubliny“ komplikuje aj to, že denný rytmus mnohých rodín a pracovníkov sa obmedzuje na uzavretý cyklus práca – nákup – domácnosť. U mládeže sa tento jav v takej miere neprejavuje a v škole sa socializujú dobre. Mimo školy sa však stretávajú väčšinou s krajanmi.

Vzájomná nepripravenosť na integráciu

Javom, ktorý presahuje všetky spomínané trendy, je vzájomná nepripravenosť cudzincov a domácich – vrátane inštitúcií – na spoločné fungovanie. Cudzinci prichádzajú do nového prostredia často bez socio-kultúrnej a jazykovej prípravy a chýba im orientácia v miestnych inštitúciách. Na druhej strane domáca spoločnosť prejavuje nedostatok proaktívneho prístupu; účastníci síce nevnímali vyslovene negatívny postoj, avšak vnímali absenciu podpory. Z tejto vzájomnej dynamiky vznikajú negatívne skúsenosti, ktoré posilňujú sociálnu izoláciu cudzincov od domácej komunity.

2.2 Deti a mládež

Sociálne veci, voľný čas a kultúra

V prostredí školy si mladí vytvárajú priateľstvá so slovenskými spolužiakmi a necítia sa vylúčení. Tento jav je však výrazne slabší mimo školy, kde **vytvárajú priateľstvá prevažne len so svojimi krajanmi.**

Špecifickou výzvou sú niektoré deti zo základných škôl, ktoré prišli v dôsledku vojny z Ukrajiny. Mnohé z nich si v sebe nesú ťažké zážitky a často majú pocit, že ich rovesníci „sú ešte deti“, zatiaľ čo ony už museli čeliť vážnym životným témam.

Deti na základných školách voľný čas zvyčajne trávia na niekoľkých opakujúcich sa miestach v meste, najčastejšie v Ružovom parku, v nákupnom centre, v športovom areáli Lokomotíva alebo v areáli základnej školy na Spartakovskej ulici.

Voľný čas vysokoškolákov je do veľkej miery viazaný na internátne prostredie. Väčšina študentov trávi čas na izbách. Pobyť mimo internátu býva skôr výnimočný, len niektorí uviedli, že občas navštevujú parky či kaviarne v centre mesta. Mestské podujatia navštevujú skôr náhodne, keď na nenatrafia. Viacerí študenti uviedli, že sa im takéto akcie páčia a privítali by možnosť navštevovať ich častejšie. Problémom však zostáva **nedostatok informácií**, študenti často nevedia, čo sa v Trnave aktuálne deje.

Vo všeobecnosti mladí trávia väčšinu svojho voľného času v online prostredí, kde konzumujú obsah predovšetkým v jazyku svojej domovskej krajiny alebo v angličtine a zostávajú tak súčasťou digitálnej kultúry, ktorá je im bližšia než slovenská realita.

Vzdelávanie

Deti v základných a stredných školách v porovnaní so systémom vzdelávania v domovských krajinách vnímajú jednoduchší priebeh štúdia. Napriek všeobecnej dostupnosti kurzov slovenského jazyka v základných školách poukazujú žiaci na viaceré limity súčasného nastavenia. Väčšina detí vnímala kurz ako príliš všeobecný a málo prispôbený ich individuálnym jazykovým potrebám. Podľa stredoškolákov je jazyková podpora nepostačujúca, čo negatívne vplyva na úspešnosť na maturitnej skúške zo slovenského jazyka.

Zahraniční študenti na Slovensku spravidla nastupujú na vysoké školy s veľmi obmedzenou znalosťou slovenského jazyka napriek tomu, že štúdium prebieha prevažne v slovenskom jazyku. Systém sprostredkovateľských agentúr umožňuje rýchly vstup do akademického prostredia, no zároveň spôsobuje, že samotní študenti zostávajú často bez podpory. Študenti explicitne vyjadrili potrebu zavedenia

adaptačného programu po nástupe na štúdium, v rámci ktorého by mali možnosť zorientovať sa v možnostiach zapojenia sa do školského aj mimoškolského života a získať jazykovú podporu. Niektorí upozorňujú na negatívne skúsenosti so študijnými referátmi pri výbere univerzity, spomínali necitlivý prístup a predsudky. Výraznú neistotu spôsobuje meniaci sa legislatíva v oblasti pobytu, štúdia či zamestnania. Mnohí netušia, čo ich čaká po skončení školy, ani ako sa orientovať mimo akademického prostredia, kde hľadať pomoc, ako sa zapojiť do komunity, aké majú práva a povinnosti. Táto informačná neistota im sťažuje plánovanie budúcnosti na Slovensku.

Informovanosť a vzťah k mestu

Mladí vnímajú Trnavu ako pokojné a bezpečné mesto, kde sa im žije dobre. Napriek tomu však ich kontakt s mestom zostáva prevažne **povrchný a slabo ukotvený**. Stredoškooláci a vysokoškooláci zároveň označujú mesto ako až príliš pokojné; vo výpovediach zaznievalo, že Trnava je „nudná“ a že v nej chýba dostatok možností na zábavu.

Mladí nepoznajú známe lokality a atrakcie v meste, chýba im základná orientácia v tom, čím mesto žije a aké aktivity ponúka. U vysokoškoolákov je situácia zložitejšia – nemajú vybudované širšie zázemie, ani prítomných rodinných príslušníkov v meste, čo výrazne obmedzuje ich možnosti zakotvenia. Komunitný život a kontakt s miestnym prostredím sú pre nich vzdialené alebo neviditeľné.

Mladí cudzinci sa nezaujímajú o dianie v Trnave ani na Slovensku, **informácie o meste k nim neprenikajú**. Mestu chýba spôsob komunikácie, ktorý by im bol prístupný a zrozumiteľný – aby im priblížil, čím Trnava vyniká, aké hodnoty reprezentuje a čo im môže ponúknuť. Existujúce informačné výstupy často nezohľadňujú pohľad detí s cudzineckým pôvodom, chýba jazyková dostupnosť či generačne relevantný spôsob prezentácie.

V rozhovoroch so žiakmi základných škool bol prítomný pocit odlúčenia od domova. Viacerí z nich pomenovali, že im „*chýba kúsok domova*“, čím vyjadrovali potrebu niečoho blízkeho. Jeden zo žiakov napríklad navrhol, že by mu pomohol **kútik s ukrajinskými knihami a komiksami**. Podnety poukazujú na potrebu symbolických priestorov, ktoré by žiakom pomohli cítiť sa v Trnave viac ako doma. Ich absencia prehľbuje izoláciu a oslabuje ich zakotvenie v novom prostredí.

Veľká časť študentov Trnavu vníma ako prechodnú stanicu. Mnohí predpokladajú, že po skončení štúdia sa presunú do iného mesta, najčastejšie do Bratislavy, alebo opustia Slovensko smerom na západ Európy. Iní zatiaľ nemajú jasno v tom, či plánujú v Trnave alebo na Slovensku zostať. Ich rozhodovanie je výrazne ovplyvnené neistotami v oblasti pobytového štatútu, pracovných možností po ukončení štúdia a celkovej životnej stability.

Participácia a dobrovoľníctvo

Žiaci základných škôl často nepoznajú pojem participácia ani existenciu školských parlamentov a iných možností, ako vyjadriť svoj názor. Chýba im pritom nielen dostatočná informovanosť, ale aj pozitívne vzory aktívneho zapojenia.

Stredoškoláci a vysokoškoláci majú obmedzené informácie o možnostiach zapojiť sa do verejného života či dobrovoľníckych aktivít v Trnave. Dobrovoľníctvo ich zaujíma, najmä ak je spojené s konkrétnymi činnosťami, napríklad pomocou zvieratám alebo utečencom, no o takýchto možnostiach zvyčajne nevedia. Napriek tomu sa v skupinách objavili pozitívne skúsenosti, ktoré naznačujú, že pri vhodnej podpore a dostupnosti môže participácia a dobrovoľníctvo posilniť ich väzby na miestne prostredie. Aktivity by boli pre nich atraktívne, najmä ak by sa priamo viazali na ich záujmy alebo im poskytovali zmysluplnú rolu v komunite.

2.3 Rodina

Sociálne veci a voľný čas

Výrazným javom v medziľudskej oblasti a v každodennom živote cudzincov je pocit nedostatočného zakorenenia a sociálnej izolácie od miestneho spoločenstva. Každodenný život mnohých rodín sa odohráva v uzavretom cykle **práca - nákup - domácnosť**. Na voľnočasové aktivity často nezostáva energia ani čas, najmä u zraniteľných skupín z jednorodičovských domácností. Sociálne väzby si tvoria prevažne v rámci vlastnej komunity, no ani to nie je pravidlom vzhľadom na kultúrne špecifiká a fragmentovanosť vzťahov v spoločnostiach krajín, z ktorých pochádzajú.

Pocit domova je silne naviazaný na stabilitu a sebarealizáciu. Pre niektorých je kľúčovou podmienkou nadobudnutie vlastnej nehnuteľnosti, pre iných je to najmä nájdenie adekvátnej práce, ktorá by zodpovedala ich kvalifikácii. Prežívanie pocitu bezpečia je rôznorodé. Kým niektoré rodiny vnímajú Trnavu ako veľmi bezpečné mesto, iné zažili verbálne útoky a predsudky. Jednorodičia z Ukrajiny potvrdzujú, že sa v Trnave cítia bezpečne, no zároveň vnímajú nárast napätia a nenávisťných prejavov v online priestore. V spojení s ich neistým postavením v spoločnosti to v nich vyvoláva väčšiu obavu z možnej agresívnej reakcie na verejnosti a vedie ich k snahe „*príliš na seba neupozorňovať*“.

V náboženskej oblasti cudzinci síce oceňujú napríklad omše v ukrajinčine, no uvítali by väčšie uznanie ich kultúrnych a náboženských sviatkov. Taktiež opakovane zaznel záujem o kultúrne rozmanitejšie podujatia, ktoré by im umožnili prezentovať vlastnú kultúru.

Vzdelávanie

V oblasti vzdelávania detí sú skúsenosti rodín prevažne pozitívne. Zápis do škôl prebiehal vo väčšine prípadov bez komplikácií a rodičia oceňujú ústretovosť a podporu zo strany škôl. Viaceré rodiny však z kapacitných dôvodov nemajú prístup k predprimárnemu vzdelávaniu. Objavili sa aj prípady šikanovania, ktoré boli natoľko závažné, že viedli k zmene školy alebo dočasnému prechodu na dištančné vzdelávanie.

Zatiaľ čo vzdelávanie detí a mládeže je vnímané ako postačujúce, v oblasti vzdelávania dospelých existujú výrazné medzery. Rodiny pociťujú akútnu potrebu nielen **pokračujúcich a na seba naviazujúcich kurzov slovenčiny, ale aj potrebu rekvalifikačných kurzov.**

Pre jednorodičky, ktoré čelia psychickej záťaži, by boli prínosom aj podporné skupiny, psychologické poradenstvo alebo „ženské kluby,“ kde by mohli získať podporu v oblasti duševného zdravia. Bariérou pre rozvoj detí jednorodičov sú financie. Rodičia priznávajú, že na Slovensku si platené krúžky, vzdelávania a voľnočasové aktivity nemôžu dovoliť, čím potenciál ich detí zostáva nevyužitý.

Informovanosť a vzťah k mestu

Vzťah rodín k mestu zostáva nejednoznačný. Trnavu síce vnímajú ako komfortné miesto pre život, ich prepojenie s dňom v ňom je slabé. Aktívne nesledujú lokálne médiá ani oficiálne informačné kanály mesta; hlavným zdrojom informácií sú pre nich komunitné skupiny na sociálnych sieťach (najmä Telegram). Dôveru pritom vkladajú do pravidelných prispievateľov týchto skupín. Výsledkom je, že o mestských podujatiach sa často dozvedajú náhodne, oneskorene alebo vôbec. V rozhovoroch opakovane zaznela požiadavka na **centralizovaný a ľahko dostupný prehľad** podujatí, ideálne sprístupnený prostredníctvom kanálov, ktoré už bežne využívajú.

Deti sa vo väčšine prípadov adaptujú rýchlejšie, rodičia sa s mestom identifikujú ťažšie. Keďže budúcnosť v meste je pre nich úzko spojená s budúcnosťou ich detí a s vytvorením stabilného prostredia, rozhodnutie, či v Trnave zostať natrvalo, zvažujú a je pre mnohých otvorené.

Participácia a dobrovoľníctvo

Hoci miera participácie na živote mesta je skôr príležitostná, rodiny prejavujú ochotu sa zapojiť, najmä v oblasti kultúry. Rady by sa zúčastnili a pomohli s organizáciou podujatí, ktoré by predstavovali ich tradície a folklór. Bariérou nie je len nedostatok príležitostí, ale aj obava z negatívnej reakcie miestnych obyvateľov, ktorí môžu byť „unavení z Ukrajincov“.

U jednorodičov sa objavuje silná motivácia zapojiť sa do komunitných aktivít, ako je napríklad dobrovoľnícke upratovanie verejných priestranstiev, s cieľom byť užitoční a aktívne meniť negatívny obraz Ukrajincov v očiach slovenskej verejnosti. Chcú ukázať, že pracujú, platia dane a prispievajú spoločnosti, čím chcú bojovať proti predsudkom.

Inštitucionálna podpora a služby

Orientácia dospelých cudzincov v systéme verejných inštitúcií je veľmi obmedzená a väčšinou sa viaže len na tie úrady, s ktorými mali osobnú skúsenosť. Chýba im prehľad o kompetenciách jednotlivých úradov a službách, ktoré poskytuje mesto a štát. Významným problémom je **informačná nejednoznačnosť** – nejednoznačné usmernenia od úradníkov a o výhodnejších službách, ako je lacnejšia parkovacia karta alebo overovanie podpisov na mestskom úrade, sa dozvedajú len náhodne od známych. Rodiny by preto uvítali prehľadný informačný materiál – brožúru alebo checklist na webovej stránke mesta, ktorý by im pomohol lepšie sa zorientovať v systéme.

2.4 Zahraniční pracovníci

Sociálne veci, voľný čas a kultúra

Komunity zahraničných pracovníkov v Trnave sa vyznačujú výraznou sociálnou izoláciou a slabým prepojením na lokálne dianie. Ich informačné zdroje tvoria predovšetkým médiá z domovských krajín a medzinárodné správy. Sociálne väzby sa rozvíjajú takmer výlučne v rámci cudzineckých komunit, zatiaľ čo priateľstvá so Slovákmi sú skôr výnimočné a obmedzujú sa prevažne na pracovné prostredie. Tento zdanlivý nezáujem o prostredie, v ktorom žijú, však nevyplýva z apatie, ale z počiatočných negatívnych skúseností, ktoré na oboch stranách vytvárajú bariéry.

Denný rytmus zahraničných pracovníkov sa často obmedzuje na trojuholník **práca – nákup – ubytovanie**. Voľný čas trávia aktívne len zriedkavo, čo súvisí najmä s prácou na zmeny a častým nadčasovaním. Medzi málo navštevované voľnočasové miesta patria kiná a najmä nákupné centrá, ktoré im poskytujú pocit komfortu vďaka anonymite a prítomnosti ľudí z rôznych krajín. Tento vzorec správania je zároveň v súlade s ich záujmom o väčšiu kultúrnu rozmanitosť v meste, ktorá by im umožnila spoznať ľudí s podobným sociálnym kontextom a viesť plnohodnotnejší komunitný život.

V oblasti prežívania vlastnej kultúry a náboženstva pociťujú cudzinci viaceré obmedzenia. Chýba im spoločenské uznanie ich sviatkov a tradícií, ako aj vhodný priestor na ich praktizovanie.

Vzdelávanie

Jazyková bariéra sa prejavuje vo väčšine oblastí každodenného života. Výrazne sa ukazuje najmä pri kontakte s verejnými inštitúciami, kde je komunikácia v angličtine často obmedzená alebo úplne chýba. Cudzinci si pritom uvedomujú, že znalosť slovenského jazyka je nevyhnutná pre ich integráciu a prispieva k pozitívnejšiemu vnímaniu zo strany Trnavčanov, uľahčuje komunikáciu s úradmi a podporuje budovanie vzťahov.

Informovanosť a vzťah k mestu

Vzťah zahraničných pracovníkov k Trnave je slabý a nevýrazný. Väčšina z nich aktívne nesleduje dianie v meste a informácie získava skôr náhodne. Uvítali by preto systematickejšie informácie v angličtine, či už prostredníctvom online kanálov, alebo lepšou navigáciou v meste.

Aktívna účasť na občianskom živote je takmer nulová, čo však nevypovedá o nezáujme. Naopak, viacerí cudzinci vyjadrili túžbu byť viac zapojení, zúčastňovať sa multikultúrnych podujatí a aktívne prezentovať vlastnú kultúru.

Inštitucionálna podpora a služby

Orientácia zahraničných pracovníkov v systéme slovenskej verejnej správy je nízka. Počiatočné administratívne úkony za nich vybavuje zamestnávateľ alebo agentúra, a preto je ich kontakt s úradmi minimálny. **Koordinátor zo zamestnania** sa aj nad rámec svojich povinností stáva jedinou kontaktnou osobou pri riešení širokého spektra životných situácií. Často sú tak ich znalosti systému obmedzené len na informácie poskytované koordinátorom.

Informácie o svojich právach a povinnostiach čerpajú primárne z komunitných skupín na sociálnych sieťach. Skúsenosti s úradníkmi sú rôzne – od nápomocných až po nepríjemné. Vyskytli sa aj prípady nesprávne podaných informácií, ktoré súviseli nielen s jazykovou bariérou, ale aj so špecifickým pobytovým statusom, pri ktorom úradníci nemali jasné usmernenia.

2.5 Výroky účastníkov z fokusových skupín

„Slováci (spolužiaci) sa správajú ako deti a zaoberajú sa detskými otázkami a nemám sa s nimi o čom baviť“ **(žiačka ZŠ)**.

„Žiak zažil, ako mu dospelí nadávali, že: „Ukrajinci nemajú čo robiť v Trnave, majú všetko zadarmo a mali by sa vrátiť domov“ **(žiačka ZŠ)**.

„Trnava je pekné mesto, ale nie pre mladých. Je tu málo akcií, je to skôr mesto na pokojný život“ **(žiak SŠ)**.

„Chýba mi tu kúsok domova“ **(žiak ZŠ)**.

„Slováci sú už z Ukrajincov unavení. Na začiatku vojny bola obrovská vlna empatie, teraz už vôbec nie“ **(jednorodič)**.

„Chcem ukázať, že pracujem, platím dane a prispievam spoločnosti“ **(jednorodič)**.

„Dcéra mala v prvej škole nepríjemné zážitky – necítila sa tam dobre, spolužiaci sa jej vyhýbali, urážali ju... Takéto správanie spolužiakov bolo na základe toho, že bola Ukrajinka“ **(účastníčka fokusovej skupiny Rodina)**.

„Chcem nájsť stránku alebo program, kde nájdem všetky kultúrne udalosti v meste“ **(účastníčka fokusovej skupiny Rodina)**.

„Rada by som sa zapojila a aktívne pomohla s organizáciou multikultúrneho podujatia, ktoré by však nebolo zamerané len na Ukrajincov, ale dalo priestor rôznym národnostiam predstaviť svoju kultúru. Nechcem pritiahnúť príliš veľa pozornosti, pretože cítim, že Slováci sú už unavení z ukrajinskej témy“ **(účastníčka fokusovej skupiny Rodina)**.

„Nechceli mi prenajať byt kvôli tomu, že som z Indie“ **(zahraničný pracovník)**.

„Stáva sa mi, že stojím v rade, no ľudia ma obchádzajú a postavajú sa pred mňa, akoby ma nevnímali“ **(zahraničný pracovník)**.

„Vrazili do mňa nákupným košíkom. Verbálne urážky a nadávky, označovanie ako Číňanka výlučne na základe môjho ázijského výzoru“ **(zahraničný pracovník)**.

„V práci sme mali multikultúrny deň, kde mohli kolegovia z rôznych krajín navariť svoje tradičné jedlá a predstaviť svoju kultúru. Veľmi rád by som sa zapojil aj do podobného podujatia, keby sa niečo také konalo aj v meste“ **(zahraničný pracovník)**.

„Cítim sa komfortnejšie v spoločnosti, kde sú ľudia z rôznych kultúr – vtedy na seba nepriťahujem toľko pozornosti“ **(zahraničný pracovník)**.

3. VÍZIA, STRATEGICKÉ CIELE A OPATRENIA

3.1 Vízia

Trnava je otvorené, bezpečné, medzinárodné a súdržné mesto, ktoré považuje udržanie, prilákanie a kultiváciu zahraničného talentu ako dôležitý predpoklad ďalšieho budúceho úspechu. Cudzinci a ich deti sa stávajú plnohodnotnými obyvateľmi. Rozmanitosť je vítaná, komunikovaná inkluzívne a zrozumiteľne tak, aby každý poznal pravidlá, služby aj možnosti zapojenia sa do života mesta.

Od prvého dňa sú pre cudzincov dostupné viacjazyčné informácie, účinná jazyková a adaptačná podpora v školách a univerzitách, zmysluplné príležitosti na participáciu a dobrovoľníctvo a férový prístup k mestským službám bez zbytočných bariér. Vzťah k mestu posilňujú dostupné a zrozumiteľné informácie a viditeľnosť kultúrnej rozmanitosti v kultúre a verejnom priestore.

Trnava má stabilné a udržateľné podporné centrum pre cudzincov, ktoré je koordinátorom integračných aktivít a gestorom tejto témy na úrovni mesta. Zastrešuje spoluprácu medzi sektormi, zabezpečuje kontinuitu služieb a umožňuje mestu systematicky reagovať na vývoj počtu cudzincov.

Integrácia cudzincov v Trnave je vnímaná ako obojsmerný dlhodobý proces medzi cudzincami a väčšinovou spoločnosťou, ktorý je podporovaný lokálnymi partnerstvami naprieč štátnym, verejným, neziskovým a súkromným sektorom. Aktívne cudzinecké a domáce komunity sú považované za partnerov a mesto priebežne upravuje integračnú podporu na základe dát a ich spätnej väzby, tak aby sa ich integrácia priebežne zlepšovala a každý mohol naplno rozvinúť svoj potenciál v prospech celého mestského spoločenstva.

3.2 Strategické ciele a opatrenia na ich dosiahnutie

3.2.1 Sociálne veci, voľný čas a kultúra

Ciel': Znížiť sociálnu izoláciu cudzincov a podporiť ich plnohodnotné zapojenie do spoločenského, voľnočasového a kultúrneho života v meste.

Opatrenia:

Posilnenie kultúrnej identity, medzikultúrneho prepojenia a voľnočasových aktivít

- Iniciovat' a podporovat' aktivity, ktoré posilňujú kultúrnu identitu cudzincov a podporujú medzikultúrny dialóg. To zahŕňa napríklad vytváranie kultúrnych kútikov v školách, knižniciach, komunitných centrách/klubovniach

a organizáciu pravidelných podujatí, ako sú dni jazykov, tematické multikultúrne večery alebo workshopy zamerané na vzájomné spoznávanie tradícií a zvykov.

- Zabezpečiť systematické a viditeľné zastúpenie kultúrnej rozmanitosti v kultúrnom a komunitnom živote mesta, vrátane online komunikácie, napríklad reflektovaním sviatkov, tradícií a významných dní rôznych komunít žijúcich v Trnave.
- Realizovať osvetovú kampaň zameranú na majoritnú spoločnosť s cieľom odbúravať predsudky, zvyšovať informovanosť v oblasti migrácie a integrácie a predchádzať diskriminácii a útokom, s ktorými sa cudzinci stretávajú.
- Znížiť bariéry, ktoré bránia mladým cudzincom v účasti na etablovaných aktivitách a podujatiach a posilniť ich účasť na nich.

Mainstreaming sociálnych služieb

- Vytvoriť analýzy dostupnosti rôznych sociálnych a podporných služieb s ohľadom na rôzne kategórie cudzincov.
- Identifikovať možnosti revízie podmienok prístupu k existujúcim sociálnym službám a nadväzujúcim službám (ako napr. bývanie) tak, aby mali k sociálnym službám prístup aspoň najzraniteľnejšie skupiny cudzincov.

3.2.2 Vzdelávanie

Ciel': Znížiť jazykovú bariéru cudzincov a vytvoriť podmienky pre udržanie zahraničných talentov v meste.

Opatrenia:

Dostupnosť efektívnej jazykovej prípravy pre všetky skupiny cudzincov

- Vytvoriť flexibilné a nadväzujúce kurzy slovenského jazyka.
- Zabezpečiť rôzne úrovne pokročilosti a v harmonograme, ktorý je dostupný aj pre ľudí pracujúcich na zmeny alebo jednorodičovské rodiny.
- Zabezpečiť prepojenie kurzov so sociokultúrnou orientáciou.
- Zvýšiť efektívnosť jazykovej prípravy počas adaptácie žiakov základných škôl.
- Identifikovať možnosti vzniku jednotného programu jazykového vzdelávania na základných školách.

Rozvoj a podpora aktivít zameraných na udržanie zahraničných talentov v meste

- Prehliť spoluprácu so vzdelávacími inštitúciami (školenia, interkultúrna komunikácia, zdieľanie štatistických dát).
- Zaviesť adaptačný program pre vysokoškolských študentov, ktorý bude zahŕňať jazykovú prípravu a informácie o fungovaní školy, systéme štúdia, právach a povinnostiach, ako aj praktickú orientáciu v meste vrátane predstavenia inštitúcií a voľnočasových možností.
- Vytvoriť orientačnú mapu, ktorá by zahŕňala informácie o prvých krokoch po ukončení školy, s prehľadom možností uplatnenia sa v Trnave.
- Podporiť orientáciu na slovenskom trhu práce prostredníctvom organizácie networkingových podujatí a poskytovania poradenstva.

3.2.3 Vzťah k mestu a informovanosť

Ciel': Zabezpečiť prístup cudzincom k relevantným informáciám o živote v meste a udalostiam, aby sa cítili súčasťou mestskej komunity.

Opatrenia:

Posilniť informovanosť

- Vytvoriť špecializovanú webovú stránku mesta v anglickom jazyku a ďalších relevantných jazykoch, ktorá poskytne praktické informácie o živote v meste, úradoch a službách, ako aj o sociálnych, športových a kultúrnych aktivitách. Stránka bude slúžiť aj na podporu prilákania a udržania zahraničného talentu.
- Zaviesť pravidelný emailový newsletter v anglickom jazyku, ktorý bude sumarizovať najdôležitejšie novinky a plánované podujatia v meste.
- Navrhnuť digitálny uvítací balíček pre každého nového mladého cudzinca, ktorý bude obsahovať praktické informácie: mapu dôležitých miest (školy, psychologická podpora, klubovne, dobrovoľníctvo), kontakty na podporné organizácie, prehľad liniek MHD a základný slovník prežitia.
- Doplniť anglický preklad na informačných tabuliach a nápisoach na mestských budovách, turistických atrakciách a ďalších relevantných miestach v meste.

Posilniť vzťah k mestu prostredníctvom online a offline aktivít a kampaní

- Organizovať tematické potulky mestom zamerané pre cudzincov žijúcich v Trnave, ktoré posilnia ich pocit spolupatričnosti k mestu, dostupné v anglickom a ďalších relevantných jazykoch.
- Pravidelne pripravovať súťaže a výzvy pre deti základných škôl ako napríklad esejistické, fotografické a výtvarné súťaže („Vymaľuj Trnavu“), ktoré podporia kreativitu a záujem o mesto.

3.2.4 Dobrovoľníctvo a participácia

Ciel': Vytvoriť príležitosti a motivovať cudzincov k aktívnemu zapájaniu sa do participatívnych procesov v meste a podporiť rozvoj verejného a komunitného života prostredníctvom dobrovoľníctva.

Opatrenia:

Zvýšiť povedomie o participácii a dobrovoľníctve

- Prehlibiť spolupráce s Dobrovoľníckym centrom TTSK, GenT a inými organizáciami pre zlepšenie informovanosti o možnostiach participácie a dobrovoľníctva.
- Identifikovať možnosti, ako podporovať účasť mladých cudzincov na participatívnych procesoch na rôznych úrovniach.

Rozvoj dobrovoľníckeho programu Community Connectors

- Zabezpečiť udržateľnosť platformy aktívnych cudzincov, ktorí majú osobnú skúsenosť s integráciou a jej rozšírenie o domácich dobrovoľníkov.

- Vytvoriť priestor pre aktívnych cudzincov, aby sa mohli stať ambasádormi svojej kultúry, aktívne sa podieľali na tvorbe multikultúrnych podujatí a prezentovali svoju krajinu a tradície verejnosti.
- Vytvoriť príležitosti pre zapojenie mladých ľudí a vysokoškolských študentov do dobrovoľníctva s dôrazom na ich profesný rozvoj počas štúdia.
- Založiť iniciatívu, ktorá by spájala cudzincov so slovenskými dobrovoľníkmi za účelom neformálneho tréningu konverzácie v cudzom jazyku, vzájomného spoznávania kultúr a priblíženia spoločenského života v meste.

3.2.5 Inštitucionálna podpora a služby

Ciel': Zvýšiť kvalitu a udržateľnosť integračných služieb prostredníctvom efektívnej spolupráce, práce s dátami a stabilizácie kľúčových podporných pozícií a zdrojov.

Opatrenia:

Zabezpečiť udržateľnosť a rozvoj Podporného centra pre cudzincov - ConnecTT

- Identifikovať možnosti pre získanie externých finančných zdrojov na udržateľnú prevádzku centra.
- Zabezpečiť finančné zdroje z rozpočtu mesta, vyhradiť personálne kapacity a priestory nevyhnutné pre udržateľnú prevádzku centra v prípade straty externého financovania.
- Posilniť koordinačnú úlohu centra smerom k aktérom pôsobiacim v oblasti integrácie cudzincov v meste a rozvíjať platformu spolupracujúcich aktérov.

Vytvoriť komplexný mechanizmus zberu a vyhodnocovania dát

- Zabezpečiť kapacity na koordináciu zberu a vyhodnocovania dát v oblasti zahraničnej migrácie a integrácie v meste.
- Nadviazať spoluprácu s relevantnými aktérmi – štátnymi inštitúciami, odbormi mestského úradu a ďalšími organizáciami, vytvoriť komplexný systém práce s existujúcimi štatistickými údajmi o cudzineckej populácii.
- Zabezpečiť priebežné mapovanie potrieb, postojov a trendov v rámci cudzineckých a domácich komunít využitím vhodných participačných metód a techník.
- Preskúmať možnosti a v prípade vhodnosti aplikovať nástroje generatívnej umelej inteligencie na skvalitnenie a zefektívnenie poskytovania služieb cudzincom.

Prehĺbiť spoluprácu s kľúčovými inštitúciami a nadviazanie partnerstiev

- Prehĺbiť spoluprácu s veľkými zamestnávateľmi cudzincov v regióne za účelom lepšej koordinácie integračných aktivít a spoločné hľadanie riešení situácií, ktoré vznikajú v súvislosti s dopadom pracovnej migrácie v meste.
- Zabezpečiť vzdelávania zamerané na interkultúrnu komunikáciu, odbornú a jazykovú prípravu pre zamestnancov prvého kontaktu.

Stabilizovať pracovnú pozíciu kultúrneho mediátora

- Identifikovať možnosti stabilného ukotvenia pozície kultúrneho mediátora v rámci

organizačnej štruktúry mesta, a to formou dohody o vykonaní práce alebo štandardného pracovného pomeru, a zabezpečiť jej dlhodobé financovanie.

3.3 Opatrenia na prelomenie trendov

Pre každý trend sa stanovuje výsledkový cieľ do 31.12.2026 a zároveň sa definujú navrhované spolupráce a parametre pre polročný prehľad plnenia míľnikov, východisková hodnota a zdroj dát.

Realizácia aktivít zameraných na prelomenie trendov sa predpokladá primárne z aktuálnych externých zdrojov EÚ v rámci Národného projektu Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane migrantov (ESF+) ako aj z mestského rozpočtu mesta Trnava.

3.3.1 Tiché, pokojné a bezpečné mesto a Informovanosť

Aktivita	Spolupráca	Merateľný ukazovateľ - Východisková hodnota	Merateľný ukazovateľ - Cieľová hodnota	Zdroj dát
Webstránka „Welcome to Trnava“ v EN / UA	Odbor komunikácie a vzťahov s verejnosťou	-	Spustená webstránka; 50 tém v EN / UA; min. 2 000 návštev	Webová analytika, redakčný zoznam tém
Oficiálny Telegram kanál ConnectT	Odbor komunikácie a vzťahov s verejnosťou	144 odberateľov	300 odberateľov	Platformové metriky Telegram
Oficiálny Instagram profil ConnectT	Odbor komunikácie a vzťahov s verejnosťou	245 odberateľov	400 odberateľov	Platformové metriky Meta
Mestský newsletter pre cudzincov žijúcich v Trnave	Odbor komunikácie a vzťahov s verejnosťou	-	500 odberateľov; periodicita 12 vydaní / rok	Platformové metriky (počet odberateľov), publikačný kalendár
Digitálny uvítací balíček pre študentov a mládež	Odbor komunikácie a vzťahov s verejnosťou, vysoké školy, základné školy, stredné školy, NIVAM	-	Vytvorený balíček; 250 stiahnutí	Webová analytika

3.3.2 Jazyková pripravenosť

Aktivita	Spolupráca	Merateľný ukazovateľ - Východisková hodnota	Merateľný ukazovateľ - Cieľová hodnota	Zdroj dát
Kurzy slovenského jazyka	Jazykové školy, veľkí zamestnávateľia	152 účastníkov	180 účastníkov; min. 80% účastníkov hodnotí kurz ako prínosný pri každodennej komunikácii	Evidencia (zoznamy účastníkov, dochádzka), záverečný hodnotiaci dotazník
Kurzy slovenského jazyka pre študentov VŠ	TRUNI, UCM, MTF STU	-	Min. 2 cykly kurzov pre zahraničných študentov a 35 účastníkov počas 2026	Evidencia (zoznamy účastníkov, dochádzka), záverečný hodnotiaci dotazník
Adaptačný program pre študentov VŠ	TRUNI, UCM, MTF STU	-	3 fakulty spustené; 50 študentov prešlo programom; min. 80% účastníkov hodnotí adaptačný program ako prínosný	Evidencia (registrácia do programu, dochádzka, potvrdenia o absolvovaní), záverečný hodnotiaci dotazník
Memorandá o spolupráci s VŠ o poskytnutí socio-kultúrnej orientácie	TRUNI, UCM, MTF STU	-	Min. 2 memorandá o spolupráci s univerzitami/fakultami	Podpísané memorandá o spolupráci

3.3.3 Život v bublinách

Aktivita	Spolupráca	Merateľný ukazovateľ - Východisková hodnota	Merateľný ukazovateľ - Cieľová hodnota	Zdroj dát
Community Connectors: tréning a sieť ambasádorov z komunit	Zaži v Trnave / GenT / Neziskové organizácie	3 účastníci na prvom stretnutí; 0 udalostí pre verejnosť	9 vyškolených connectorov; 1 udalosť facilitovaná komunitou	Prezenčné listiny; záznamy o podujatiach (krátka správa)

3.3.4 Vzájomná nepripravenosť na integráciu

Aktivita	Spolupráca	Merateľný ukazovateľ - Východisková hodnota	Merateľný ukazovateľ - Cieľová hodnota	Zdroj dát
Dátový rámec integrácie	Multi-sektorové fórum k integrácii cudzincov	-	2 dátové prehľady; 1 informatívna správa	Konsolidované datasety od partnerov
Memorandá o spolupráci so zamestnávateľmi o poskytnutí socio-kultúrnej orientácie	Veľkí zamestnávatelia	-	Min. 2 memorandá o spolupráci	Podpísané memorandá o spolupráci
Poskytnutie socio-kultúrnej orientácie zahraničným pracovníkom	Veľkí zamestnávatelia	-	100 pracovníkov absolvuje socio-kultúrnu orientáciu; min. 80% účastníkov hodnotí orientačný program ako prínosný	Evidencia (zoznamy účastníkov, dochádzka), záverečný hodnotiaci účastníka

4. IMPLEMENTÁCIA

Prvé kroky implementácie stratégie adresujú hlavné výzvy podľa identifikovaných trendov. Pre zabezpečenie ďalšej dlhodobej implementácie budú vytvorené **dvojročné akčné plány (aktuálny rok „n“ + 2 roky)** v spolupráci s kľúčovými aktérmi a cudzineckými komunitami. Akčné plány budú obsahovať **konkrétne ciele, aktivity, merateľné ukazovatele, zodpovedné subjekty a odhadované zdroje**.

4.1 Gestor stratégie

ConneCTT – Podporné centrum pre cudzincov (referát pre podporu ľudí s cudzineckým pôvodom, odbor sociálnych vecí, Mestský úrad v Trnave) pôsobí ako gestor implementácie, monitorovania a evaluácie. Zabezpečuje činnosti ako napr.:

- Koordinácia spolupráce dvojiročných akčných plánov a zvolávanie multi-sektorového fóra k integrácii cudzincov v Trnave (minimálne 2× ročne).
- Riadenie monitorovania a evaluácie, nastavenie indikátorov, príprava ročnej informatívnej správy.
- Koordinácia zberu dát s odbormi Mestského úradu v Trnave, školami, zamestnávateľmi, verejnými a štátnymi inštitúciami, príprava dátových prehľadov.
- Koordinácia komunikácie smerom k cudzineckým komunitám, spolupráca viacjazyčných komunikačných výstupov (web, newsletter, uvítacie digitálne balíčky).
- Rozvoj služieb a programov ako napríklad kurzy slovenského jazyka, adaptačné programy pre študentov vysokých škôl a dobrovoľnícky program Community Connectors.
- Rozvoj partnerstiev a spolupráce so zamestnávateľmi a univerzitami.

Kritériá úspešnosti gestora

- Splnenie míľnikov (≥ 85 % akčných krokov/aktivít v termíne).
- Minimálne dvakrát ročne zvolané multisektorové fórum k integrácii cudzincov v Trnave; spokojnosť účastníkov koordinácie podľa formulára spätnej väzby ≥ 90 %.
- Polročné dátové prehľady pripravené v termíne; predloženie ročnej informatívnej správy Mestskému zastupiteľstvu mesta Trnava v termíne.

4.2 Proces implementácie

4.2.1 Prelomenie trendov

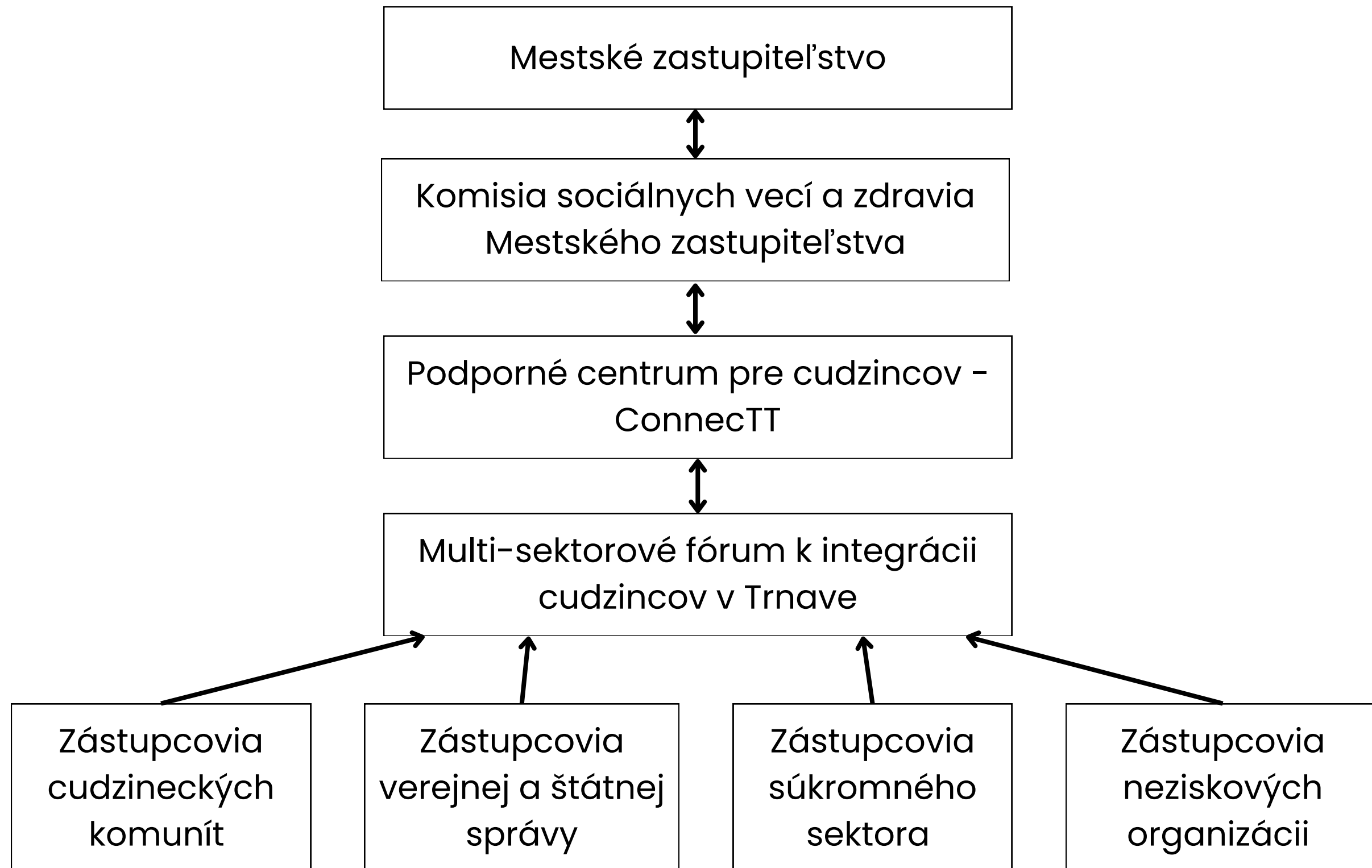
Pre najbližšie obdobie bude prioritná implementácia opatrení zameraných na prelomenie identifikovaných trendov, ktoré budú smerovať k zlepšeniu jazykových zručností cudzincov, informovanosti, prepájania komunit a inštitucionálnej pripravenosti.

4.2.2 Akčné plány

Po schválení stratégie bude v spolupráci s kľúčovými aktérmi pripravený akčný plán pre obdobie do 31.12.2027. Akčný plán bude obsahovať pre každé opatrenie ciele, aktivity, merateľné ukazovatele, zodpovednosti, časový harmonogram a zdrojové zabezpečenie.

4.3 Monitorovanie a evaluácia

Mechanizmus monitorovania a evaluácie akčných plánov je založený na viacúrovňovej štruktúre s obojsmerným tokom informácií (viď schéma).

Monitoring a evaluácia Stratégie integrácie cudzincov 2025-2035

1. Na najširšej úrovni funguje **Multi-sektorové fórum k integrácii cudzincov v Trnave**, ktoré združuje zástupcov cudzineckých komunít, verejnej a štátnej správy, súkromného sektora a neziskových organizácií a poskytuje kvalitatívnu spätnú väzbu a podnety z terénu. Fórum sa koná minimálne dvakrát ročne a zistenia fóra sú zohľadňované pri spracovaní polročného súhrnu plnenia, návrhov na korekčné opatrenia a odporúčaní ako aj ročnej informatívnej správy.
2. Na užšej úrovni sú spracované výstupy predkladané Mestskému zastupiteľstvu v Trnave, ktoré raz ročne prerokúva **Informatívnu správu o plnení stratégie integrácie cudzincov na roky 2025 - 2035, ktorá obsahuje aj dátový prehľad o počte cudzincov.**

Mechanizmus monitorovania a evaluácie

S cieľom umožniť priebežné korekcie v implementácii, komunikácia vo viacúrovňovej štruktúre monitorovania a evaluácie prebieha cez súhrnné správy: ročná informatívna správa, polročný dátový prehľad plnenia ukazovateľov doplnený o rozhodovacie míľniky s návrhmi korekcií.

Polročný prehľad plnenia ukazovateľov

Prehľad plnenia akčného plánu/prelomenia trendov podľa indikátorov (stav/míľnik, riziká, potreby zdrojov) k 31.1. a 31.7. Podporné centrum pre cudzincov - ConnecTT spracuje prehľad k uvedeným termínom, predloží ho Komisii sociálnych vecí a zdravia Mestského zastupiteľstva mesta Trnava a Multi-sektorovému fóru k integrácii cudzincov v Trnave, výstup je využitý na operatívne riadenie implementácie a prípravu návrhov na úpravy akčného plánu.

Polročné rozhodovacie míľniky s návrhmi korekcií

Súhrn plnenia za polrok, návrhy na korekčné opatrenia (úprava harmonogramu, presun zdrojov, zmena priorít v rámci akčného plánu), prípadne návrhy uznesení smerom k Mestskému zastupiteľstvu k 31.1. a 31.7. Po prerokovaní v Komisii sociálnych vecí a zdravia Mestského zastupiteľstva mesta Trnava sú odporúčania zapracované do riadenia implementácie, v prípade potreby sú postúpené na rozhodnutie Mestského zastupiteľstva.

Ročná informatívna správa pre Mestské zastupiteľstvo v Trnave

Informatívna správa za uplynulý kalendárny rok sa predkladá na Mestské zastupiteľstvo spravidla v 1. štvrtroku nasledujúceho roka (najneskôr do 31.3.). Správa obsahuje zhodnotenie plnenia akčného plánu, dátový prehľad, vyhodnotenie prehľadu plnenia ukazovateľov a odporúčania pre nasledujúce obdobie.

Podporné centrum pre cudzincov - ConnecTT vypracuje informatívnu správu a predloží ju na prerokovanie Komisii sociálnych vecí a zdravia Mestského zastupiteľstva mesta Trnava, následne je materiál predložený na zasadnutie Mestského zastupiteľstva ako informatívna správa.

Rámec a úrovně evaluácie

Vyhodnotenie plnenia vychádza v polročných cykloch, je vyhotovené na základe prehľadu plnenia ukazovateľov a je súčasťou informatívnej správy Mestskému zastupiteľstvu.

- Na úrovni aktivít prelomenia trendov je evaluácia v zmysle merateľných ukazovateľov definovaných v stratégii pre jednotlivé trendy.
- Na úrovni aktivít v akčných plánoch je hodnotenie v zmysle merateľných ukazovateľov definovaných v akčnom pláne pre jednotlivé tematické oblasti integrácie.
- Na úrovni Podporného centra pre cudzincov - ConnecTT ako gestora sú hodnotené oblasti koordinácie, dát a reportovania (zvolávanie fóra, správa dátového prehľadu, príprava materiálov na rozhodovanie) ako aj iných oblastí v zmysle úloh gestora.

Slovo na záver

Pri tvorbe stratégie integrácie cudzincov v meste Trnava sme vychádzali z presvedčenia, že integrácia cudzincov je príležitosťou pre nás všetkých. Veríme, že úspešná integrácia si vyžaduje systematický a dlhodobý prístup – jednorazové riešenia nestačia. Ak chceme tvoriť mesto pre všetkých, integrácia cudzincov sa musí stať prirodzenou a trvalo udržateľnou súčasťou rozvoja Trnavy.

Uvedomujeme si, že predkladaný materiál je len jeden z ďalších krokov podpory integrácie. Bez jasne formulovaných priorít, merateľných cieľov a alokovaných zdrojov by sa strategický dokument mohol premeniť na zoznam prianí. Aj preto veríme, že to najhmatateľnejšie príde s implementáciou akčných plánov, ktoré budú participatívne pripravované a zamerané na výsledok.

Veríme, že vízia otvorenej, bezpečnej a súdržnej Trnavy zostane naďalej zakorenená v každodennom živote jej obyvateľov. Úspech bude závisieť od rozumných rozhodnutí, sústredenia finančných zdrojov na zmysluplné opatrenia a od neustáleho sa učenia z dát, spätnej väzby a z partnerského dialógu.

Radi by sme vyzvali všetkých – mestské organizácie, školy a univerzity, veľkých zamestnávateľov, neziskové organizácie aj samotných obyvateľov a obyvateľky Trnavy, aby sa stali súčasťou tohto procesu. Len spoločným úsilím dokážeme premeniť potenciál každého šiesteho obyvateľa Trnavy na konkrétne zlepšenie kvality života pre všetkých, ktorí nazývajú Trnavu svojím domovom.

Autori

Alan Le Van

Vyrastal v Trnave v multikultúrnej rodine a zažil si integráciu na vlastnej koži ako slovenský vietnamec druhej generácie. Absolvoval štúdium Misijnej a charitatívnej práce Vysokej školy sv. Alžbety v Bratislave a letnú školu migrácie na Karlovej Univerzite v Prahe. Získal zručnosti v oblasti riadenia participatívnych procesov a koncepčného prístupu na úrovni samosprávy a aj medzinárodnej organizácie. Má osobitný záujem o viacúrovňový prístup k témam udržateľnosti, migrácie a integrácie. Pracuje ako referent referátu pre podporu ľudí s cudzineckým pôvodom – ConnecTT, Mestský úrad Trnava.

Danyil Tsybulko

Na Slovensko prišiel pred ôsmimi rokmi a prešiel cestu od zahraničného študenta k odborníkovi, ktorý svoj akademický aj profesijný život spája s Trnavou. Skúsenosti získal v prostredí samosprávy aj občianskej spoločnosti, kde sa venoval témam integrácie cudzincov a obhajobe práv študentov. Vyštudoval politológiu na Trnavskej univerzite v Trnave. Počas štúdia sa podieľal na založení iniciatívy podporujúcej začlenenie mladých ľudí s cudzineckým pôvodom. Osobitne sa zaujíma o inovatívne prístupy k integrácii cudzincov a rozvoj politik, ktoré posilňujú spoločenskú súdržnosť a podporujú udržanie talentu. Pracuje ako referent referátu pre podporu ľudí s cudzineckým pôvodom – ConnecTT, Mestský úrad Trnava.

Zabezpečenie procesu prípravy participatívnej tvorby stratégie:

Ľubomíra Krchnárová, Martina Vrždáková – referát pre podporu ľudí s cudzineckým pôvodom – ConnecTT, Mestský úrad Trnava.

Grafická úprava a spracovanie dát:

Kateryna Ros – referát pre podporu ľudí s cudzineckým pôvodom – ConnecTT, Mestský úrad Trnava.

Pod'akovanie

Pracovná skupina k tvorbe stratégie integrácie cudzincov v Trnave:

Alina Bobyk / Ali Honaramiz / Oksana M. Myronets / Hakan Oğuz / Amila Talgat

Za spoluprácu ďakujeme tiež:

***Zuzana Abariová / Dagmar Babčanová / Zuzana Bujzaš / Peter Cagala
Dáša Černá / Mária Dědová / Lenka Diener / Erika Dobišová
Katarína Felcová / Ivona Fraňová / Martin Fero / Marián Gajdošík
Elena Gallová Kriglerová / Pavol Gavalec / Katarína Haršányiová
Simona Hlaváčová / Jarmila Holická / Alena Holka Chudžíková
Zuzana Holkovičová / Nadežda Holub / Lukáš Hrošovský / Lukáš Ilavský
Silvia Jasenecová / Diana Jašeková / Jana Kadlečíková / Veronika Komissar
Ivan Konyuk / Kristína Königová / Nela Kováčová / Adriána Král'ovičová
Zuzana Královičová / Silvia Kubík Vavrová / Veronika Kubovič / Natalia Lysachuk
Veronika Majtánová / Eva Miháliková / Mária Mikulčíková / Mária Náčinová
Kristína Pauerová / Michaela Píšová / Marianna Pohoriliak / Hana Pribilincová
Lenka Puschenreiterová / Ivana Puškárová / Katarína Sekerová / Lucia Šepel'ová
Michal Špernoga / Martin Štrbka / Zuzana Šujanová / Darina Varačková
Jana Vičanová / študenti stredných škôl / študenti vysokých škôl
žiaci základných škôl / účastníci fokusových skupín / Úrad hraničnej a cudzineckej
polície Trnava***

